

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

พระครูวิทิศาสนกิจ (พระอาจารย์ไพโรจน์ วิโรจโน)	เจ้าอาวาส	สำนักสงฆ์คอยปุย
นายอำนาจ	เฟื่องฟูกิจการ	ผู้ใหญ่บ้านหมู่บ้านคอยปุย
นายพนา	เลาว่าง	ผู้เชี่ยวชาญทางด้านภาษาม้ง
นายยิ่งยศ	หวังวนวัฒน์	ผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์หมู่บ้านคอยปุย
ไพโรทิตย์	ยิ่งยสมงคลแสน	ประธานชมรมออกกำลังกายเพื่อสุขภาพหมู่บ้านคอยปุย
นายหู่	เลาว่าง	ผู้อาวุโส หมู่บ้านคอยปุย
นางยาหิ	หวังวนวัฒน์	ประธานแม่บ้านหมู่บ้านคอยปุย
นายเลาลี	แสงลี	ชาวจีนฮ่อที่มาอยู่คอยปุย ตั้งแต่เริ่มเป็นหมู่บ้าน
นายชูชาติ	เลาว่าง	ผู้เชี่ยวชาญด้านเส้นทางการอพยพโรดหมู่บ้านคอยปุย
ลุงเลาฝ้าง	แซ่หาง	ผู้สูงอายุ 107 ปี สัมภาษณ์โดยการ ใช้ ภาษาม้ง โดยนายเน้ง แซ่หาง

ภาคผนวก ข
แบบสอบถาม (ภาษาไทย)

แบบสอบถามเพื่อการค้นคว้าอิสระ

การวิเคราะห์สัญญาณของหมู่บ้านมั่งคอยปุยเพื่อการออกแบบเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยว

แบบสอบถามนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ การรับรู้และความคาดหวังต่อสัญญาณทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านมั่งคอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อจัดทำ การค้นคว้าอิสระ ของนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผู้ศึกษาใคร่ขอความช่วยเหลือจากท่านในการตอบคำถามต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในแบบสอบถาม ความเห็นใด ๆ ของท่าน ถือว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง ข้อมูลที่ได้รับจะนำไปใช้ประกอบในการศึกษาวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1	พฤติกรรมมารมาท่องเที่ยวหมู่บ้านมั่งคอยปุย จังหวัดเชียงใหม่
ส่วนที่ 2	การรับทราบประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคอยปุยผ่านสื่อ
ส่วนที่ 3	ความต้องการข้อมูลและสัญญาณเมื่อนำเสนอบนเว็บไซต์หมู่บ้านมั่งคอยปุย
ส่วนที่ 4	ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกแบบและนำเสนอบนเว็บไซต์ที่ต้องการ
ส่วนที่ 5	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ศึกษาขอขอบคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

สื่อศิลปะและการออกแบบสื่อ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Tel.053 - 944846

(สำหรับผู้วิจัย - ผู้เก็บข้อมูล)

เลขที่ :วันที่ :สถานที่ :

ผู้เก็บข้อมูล.....

แบบสอบถาม

การวิเคราะห์สัญญาณของหมู่บ้านมั่งคอยปุยเพื่อการออกแบบเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยว
คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย (✓) ให้ตรงกับ □ หน้าข้อความที่เป็นคำตอบของท่านหรือเขียน
 คำตอบในบรรทัดที่เว้นไว้ให้

ส่วนที่ 1 พฤติกรรมการมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมั่งคอยปุย จังหวัดเชียงใหม่ (สำหรับนักท่องเที่ยว)

- จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมั่งคอยปุย จังหวัดเชียงใหม่

1 ครั้ง	2 ครั้ง	3 ครั้ง
4 ครั้ง	5 ครั้ง	อื่นๆ...(โปรดระบุ).....
- โดยส่วนใหญ่แล้ว ท่านจะใช้ช่วงเวลาใดเพื่อการเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านมั่งคอยปุย

ปิดภาคการศึกษา	วันหยุดประจำสัปดาห์	ลาพักร้อน
ช่วงวันหยุดเทศกาล (วันนักขัตฤกษ์)	อื่นๆ...(โปรดระบุ).....	
- ท่านมักเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับใคร

คนเดียว	ครอบครัว/ญาติ	เพื่อน
คณะทัวร์	อื่นๆ...(โปรดระบุ).....	
- พาหนะประเภทใด ที่ท่านมักใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมั่งคอยปุย

รถยนต์ส่วนตัว	รถยนต์ตู้	รถยนต์โดยสาร
รถจักรยาน	รถจักรยานยนต์	อื่นๆ.....
- วัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยวหมู่บ้านมั่งคอยปุย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ท่องเที่ยวชมธรรมชาติ	ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์
ท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์	ท่องเที่ยวทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
ท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม	ท่องเที่ยวเพื่อความบันเทิง
ท่องเที่ยวเน้นจับจ่ายซื้อของ	ท่องเที่ยวเพื่อเกมส์กีฬา
ท่องเที่ยวเพื่อประชุม	อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

6. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจมาท่องเที่ยวในหมู่บ้านมั่งคองปุย สำหรับท่าน คืออะไรบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป

การคมนาคมสะดวก

ใกล้ตัวเมือง

ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวแห่งอื่นๆ

มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่างๆ เช่น ห้องน้ำ ร้านอาหาร

ความปลอดภัย

แปลก, มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

ความสะอาด

ความสวยงาม

ความเป็นธรรมชาติ

ความดั้งเดิมของวิถีชีวิต-ศิลปวัฒนธรรม-ประเพณี

เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่เพิ่งค้นพบใหม่ ยังมีความบริสุทธิ์อยู่มาก

กลัวจะเป็นคนล่าสมัยถ้ายังไม่ได้ไป

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

7. สื่อ/แหล่งข้อมูลใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกที่ท่องเที่ยวหรือกระตุ้นให้ท่านอยากเดินทางมาเที่ยวมากที่สุด

โทรทัศน์

วิทยุ

แผ่นพับ, ใบปลิว, โบรชัวร์

ป้ายโฆษณา, ไปสเตอร์

นิตยสาร, วารสาร

หนังสือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

สำนักงาน/บริษัททัวร์

คำบอกเล่า

อินเทอร์เน็ต

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

8. วิธีการจัดการเดินทางของท่าน

ซื้อแพคเกจทัวร์

เพื่อน/หรือคนรู้จักในท้องถิ่นจัดการให้

จัดการเองทั้งหมด

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 2 การรับทราบประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคอยปุยผ่านสื่อ

9. ท่านทราบประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคอยปุยหรือไม่

ไม่เคย

เคย

10. ท่านเคยทราบประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคอยปุยผ่านสื่อหรือไม่

ไม่เคย

เคย (โปรดระบุสื่อ)

โทรทัศน์

วิทยุ

แผ่นพับ, ใบปลิว, โบรชัวร์

ป้ายโฆษณา, ไปสเตอร์

นิตยสาร, วารสาร

หนังสือแนะนำแหล่งท่องเที่ยว

สำนักงาน/บริษัททัวร์

คำบอกเล่า

อินเทอร์เน็ต

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

11. ท่านคิดว่าการนำเสนอประวัติศาสตร์และข้อมูลของหมู่บ้านมั่งคอยปุยผ่านสื่อเว็บไซต์

เหมาะสมหรือไม่

เหมาะสม

ไม่เหมาะสม

ส่วนที่ 3 ความต้องการข้อมูลและสัญญาเมื่อนำเสนอบนเว็บไซต์

12. ท่านต้องการข้อมูลที่นำเสนอบนเว็บไซต์ของหมู่บ้านมั่งคั่งคอบุญมีอะไรบ้าง
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคั่งคอบุญ (การอพยพ, ดอกฝิ่น, ในหลวงเสด็จฯ)
 การศึกษา (โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1)
 การท่องเที่ยว (พิพิธภัณฑ์ชาวเขา, สวนน้ำตก, พิพิธภัณฑ์หุ่น, โครงการหลวง)
 ภาษา และวรรณกรรม (อักษรมั่ง, วรรณกรรมมั่ง)
 อาหารมั่ง (อาหารคาว – หวาน , อาหารว่าง)
 การแต่งกายของมั่งคอบุญ (ชุดประจำเผ่า)
 ประเพณีมั่ง (ระบบเครือญาติ , พิธีกรรมปีใหม่, การทำขวัญ)
 ศาสนา, ความเชื่อ (นับถือผี , นับถือคริสต์, นับถือพุทธ, สำนักสงฆ์คอบุญ)
 ศิลปะดนตรี และการแสดง (การเป่าแคน, การเป่าขลุ่ย)
 ศิลปกรรม (ผ้าเขียนเทียน)
 เครื่องสักการะ (ชุ่มประตู่, การตัดกระดาศสา)
 การละเล่นพื้นบ้าน (การละเล่นลูกข่าง, การโยนลูกผ้า)
 สมุนไพร (ยารักษาโรค, อาหารการกิน)
 หัตถกรรม (เครื่องเงิน, ผ้าทอโยกันขง, จักสาน)
 การเกษตร (ปลูกลิ้นจี่, ปลูกผัก, การเลี้ยงสัตว์)
 สภาพภูมิศาสตร์ (อากาศ, วิถีชีวิต)
 อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

13. ท่านคิดว่าสัญลักษณ์ที่เหมาะสมบนเว็บไซต์ของหมู่บ้านมั่งคั่งคืออะไร
(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

ดอกฝิ่น

ในหลวงเสด็จพระราชดำเนิน

อักษรมั่ง

ชุดประจำเผ่า

วิวทิวทัศน์

การเป่าแคน

ลินจี่

ผ้าเขียนเทียน

ซุ้มประตู

การละเล่นลูกข่าง

การโยนลูกผ้า

เครื่องเงิน

ผ้าทอใยกันซง

เครื่องจักสาน

เด็กมั่ง

หน้าไม้

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1

สำนักสงฆ์ค้อยปุย

พิพิธภัณฑ์ชาวเขา

สวนน้ำตก

พิพิธภัณฑ์หุ่น

หมู่บ้าน

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกแบบและนำเสนอบนเว็บไซต์ที่ท่านต้องการ

14. ท่านคิดว่าเว็บไซต์ควรรีใช้ภาษาใด

ภาษาไทย

ภาษาอังกฤษ

ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

15. วัตถุประสงค์การสร้างเว็บไซต์

เพื่อนำเสนอและแนะนำในเรื่องของประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านมั่งคอบปุย

เพื่อนำเสนอสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านมั่งคอบปุย

เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของหมู่บ้านมั่งคอบปุย

เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น

เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

16. ท่านคิดว่ารูปภาพบนเว็บไซต์ควรรีใช้รูปภาพลักษณะใด(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

รูปภาพที่ถ่ายทอดตามความเป็นจริง (Realistic)

รูปภาพที่ถ่ายทอดด้วยการดัดแปลง (Distortion) เช่น ภาพในลักษณะการ์ตูน

รูปแบบภาพที่ถ่ายทอดตามความรู้สึก (Abstraction) เช่น ภาพตามจินตนาการ

อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

17. การนำเสนอข้อมูลบนเว็บไซต์ควรมี คลิปวิดีโอ เกี่ยวกับหมู่บ้านมั่งคอบปุย หรือไม่

ควรมี คลิปวิดีโอ

ไม่ควรมี คลิปวิดีโอ

18. การนำเสนอข้อมูลบนเว็บไซต์ควรมี เพลงภาษาม้ง หรือไม่

ควรมี เพลงภาษาม้ง

ไม่ควรมี เพลงภาษาม้ง

19. ถ้าคุณนึกถึงหมู่บ้านม้งคอยปุย คุณนึกถึงสีอะไร

สีคำ	สีชมพู
สีบานเย็น	สีน้ำตาล
สีเทา	สีม่วง
สีเขียว	สีเหลือง
สีน้ำเงิน	อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

20. ชื่อเว็บไซต์หมู่บ้านม้งคอยปุยควรเป็นชื่ออะไร

www.doipui. (คอยปุย)	www.hmongdoipui. (ม้งคอยปุย)
www.doipuivillage. (หมู่บ้านคอยปุย)	www.historydoipui.(ประวัติศาสตร์คอยปุย)
www.culturaldoipui. (วัฒนธรรมคอยปุย)	www.doipuitourism. (ท่องเที่ยวคอยปุย)
www.visitdoipui.(เยี่ยมชมคอยปุย)	www.beautifuldoipui. (คอยปุยสวย)
อื่นๆ...(โปรดระบุ).....	

21. ชนิดตัวอักษรที่ใช้บนเว็บไซต์

Serif หรือตัวอักษรแบบ โรมัน ให้ความรู้สึกถึงความเก่า
 San Serif หรือตัวอักษรแบบ Gothic ให้ความรู้สึกถึงความทันสมัย
 Script หรือตัวอักษรเลียนแบบลายมือ ให้ความรู้สึกไม่เป็นทางการ อิสระ สนุกสนาน
 Display type หรือตัวอักษรประดิษฐ์

22. ภาพโดยรวมเว็บไซต์หมู่บ้านม้งคอยปุยควรเป็นเว็บไซต์ลักษณะใด

เว็บไซต์ภาคธุรกิจ
 เว็บไซต์การท่องเที่ยว
 เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์

23. การแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นของผู้เข้ามาในเว็บไซต์ควรเป็นแบบใด

ไม่ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น
 ควรมีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น(โปรดระบุ)
 การติดต่อผ่านอีเมล
 การตั้งกระทู้ถามตอบ
 การวิจารณ์(Comments) บทความหรือรูปภาพ
 การส่งรูปภาพหรือการโหลดรูปภาพ
 อื่นๆ...(โปรดระบุ).....

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม (ภาษาอังกฤษ)

Questionnaire

Symbolic Analysis of Hmong Doi Pui Village for Tourism Promotion Website Design

This questionnaire is a part of a historic data collection. The data was concerned about recognition and speculation on the cultural symbols of the Ban Mong Doi Pui village, which was located on the top of Doi Suthep, Chiangmai province, Thailand.

The objective of this independent research was to fulfill the need to complete the course of the Master Degree Education of a student whose major was in the Mass Media Arts and Design Department of the Chiangmai University.

The researcher would gladly to ask you for a cooperation to answer the questions presented in this questionnaire in order to see your ideas and opinion. The information obtained from you would be used for the purpose of completion the independent research.

The questionnaire was divided into 5 following sections :

- Sections 1** Dealt with the tourist behaviors when they came to visit Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province.
- Sections 2** Dealt with the past history of the Ban Mong Doi Pui Village through the utility of mass media.
- Sections 3** Dealt with the demand information and symbols when presented on the Ban Mong Doi Pui Village website.
- Sections 4** Dealt with the suggestion and the recommendation on the methodology of the website presentation in the internet.
- Sections 5** Dealt with the general information obtained from the replies on the questionnaires.

Thank you very much for taking the time to answer the following questions.

The student a Master of Arts (Media Arts and Design)

Chiang Mai University Tel.053 - 440506

(Interviewer only)

No :Date :Place:

Interviewer.....

Research Questionnaires

Note: This is the Symbolic Analysis of Hmong Doi Pui Village for Tourism Promotion Website Design.

Instructional Statement: Please make a correct symbol ($\sqrt{\quad}$) in the square \square in front of the statement or write your own answer in the blank space.

Sections 1 Dealt with the tourist behaviors when they came to visit Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province.

1. The number of times you have visited the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province?

1 times 2 times 3 times
4 times 5 times others (please indicate).....

2. For the greater part of your time, which period of time, did you travel to the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province?

End of the semester Weekend Holidays
Vacation others (please indicate).....

3. Who do you usually travel with?

Alone Family Friends
Tour Party others (please indicate).....

4. What type of vehicle did you use to travel to the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province?

Personal sedan Van Bus
Bicycle Motorcycle others

5. Purpose of traveling for this trip?

Nature tour Eco tour
History tour Science and Technology tour
Culture tour Entertainment tour
Shopping tour Sports tour
Meetings tour others (please indicate).....

6. What were the decisive factors in the traveling to the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province? (It could be more than one item.)

- Famous
- Good transportation
- Close to township
- Near other Tourist attractions
- Good restaurants and restrooms
- Safety and security
- Uniqueness, strange
- Cleanliness
- Beautiful
- Natural
- Primitive living condition
- Newness, purity
- Not modern, if not go
- others (please indicate).....

7. What kind of mass media that had the result on decision making to travel to the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province?

Television	Radio
Pamphlets, leaflets	Poster and advertisement
Magazine and Journal	Travel recommendation Booklets
Travel Agents	Mouth to mouth story telling
Internet	others (please indicate).....

8. Travelling arrangement

- Purchased packaged tour from overseas
- Purchased packaged tour in Thailand
- Own arrangement
- Friend/ acquaintance in the local make the arrangement
- others (please indicate).....

Sections 2 Dealt with the past history of the Ban Mong Doi Pui Village through the utility of mass media.

9. Do you know the history of the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province?

I don't know.

I know.

10. Do you know the history of the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province from mass media?

I don't know.

I know. (Please indicate)

Television

Radio

Pamphlets, leaflets

Poster and advertisement

Magazine and Journal

Travel recommendation Booklets

Travel Agents

Mouth to mouth story telling

Internet

others (please indicate).....

11. What do you think about the appropriateness or suitability of the Ban Mong Doi Pui Village history presentation through the advertisement on the internet?

Suitable

Unsuitable

Sections 3 Dealt with the level of knowledge, recognition, needs, and demands on the Ban Mong Doi Pui Village website.

12. What do you think about the demand information on the Ban Mong Doi Pui Village website?
(It could be more than one item.)

- Ban Doi Pui History** *[Migration and settlement Opium Poppy ,King traveled]*
- Education** *[King Patronage School 1]*
- Tourism** *[Tribal Museam, Water falls, Android Museum, King Project]*
- Language and Literature** *[Hmong Alphabets and Hmong literature]*
- Hmong Foods** *[Normal meals and dessert as well as light meals]*
- Hmong Doi Pui garments** *[Hmong Tribe clothing fashion]*
- Hmong Traditions** *[Kinship and family linkage, Rituals new Year and Morale ceremony]*
- Religion and beliefs** *[Ghost worshipping, Christianity and Buddhism, Buddhist temple]*
- Music, Arts, Drama** *[Flute and flute displaying]*
- Arts** *[Candle-screening on cloth]*
- Worshipping Idols** *[Gate Pillars, and Sa paper cutting]*
- Domestic Folklores** *[Top playing and Cloth-throwing]*
- Herbs** *[Herbal medicine and treatment, herbal foods]*
- Handicrafts** *[Silverwares, Cloth yarn weaving, and bamboo handicrafts]*
- Agriculture** *[Lychee cultivation, vegetables growing, and cattle keeping]*
- Geography** *[Weather and Scenery]*
- others (please indicate).....

13. What do you think about the demand symbols on the Ban Mong Doi Pui Village website?
(It could be more than one item.)

- Opium Poppy
- King traveled to the village
- Hmong Alphabets
- Hmong Tribe clothing fashion
- Scenery
- Flute and flute displaying
- Lychee
- Candle-screening on cloth
- Gate Pillars
- Top playing
- Cloth-throwing
- Silverwares
- Cloth yarn weaving
- bamboo handicrafts
- Hmong child
- Crossbow
- King Patronage School 1
- Doi Pui Buddhist temple
- Tribal Museam
- Water falls
- Android Museum
- pig of momg
- others (please indicate).....

Sections 4 Dealt with the suggestion and the recommendation on the methodology of the website presentation in the internet.

14. What do you think about the website language?

- Thai language
- English language
- Thai and English languages
- others (please indicate).....

15. What were the website construction objectives?

- To present the historic suggestions on the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province
- To present the cultural recommendation on the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province
- To support the Ban Mong Doi Pui Village tourism
- To increase the number of tourists and travelers
- To increase the toyrsim potentiality of the Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province
- others (please indicate).....

16. What do you think about the kind of pictures on the Ban Mong Doi Pui Village website?

(It could be more than one item.)

- Realistic pictures
- Distortion pictures such as cartoons and animation
- Abstraction pictures such as imagination pictures
- others (please indicate).....

17. Should it have Video clips about Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province?

- It should have Video clips
- It should not have Video clips

18. Should the web presentation have Hmong songs?

- It should have Hmong songs.
- It should not have Hmong songs.

19. When you think of Ban Mong Doi Pui Village, Chiangmai province, what color came into your mind?

- Black Pink Brown
- Magenta Purple Yellow
- Gray Green Blue
- others (please indicate).....

20. What would be the appropriate name for the Website?

- www.doipui. www.hmongdoipui.
- www.doipuivillage. www.historydoipui.
- www.culturaldoipui. www.doipuitourism.
- www.visitdoipui. www.beautifuldoipui.
- others (please indicate).....

21. Kind of Font being used in the Website?

- Serif or Roman Alphabets would be used to indicate old times or ancient periods.
- San Serif or Gothic Alphabets would be used to designate the modern time.
- Script or the imitation of hand writing would give the feeling of informality and independence as well as fun and pleasure.
- Display type or Inventive Alphabets

22. What kind of website it would be suitable for the Ban Meo Doi Pui Hmong village?

- Business website Tourism website Information website

23. What form of opinion exchange in the website it would be appropriate?

- There should not be any exchange of ideas or opinion.
- There should be some exchange of ideas or opinion. (Please indicate)
- E-mail contacts
- Questions and answers
- Comments or pictures or articles
- Membership
- Picture download
- others (please indicate).....

24. Suggestion

.....

.....

.....

.....

.....

Sections 5 Dealt with the general information obtained from the replies on the questionnaires.

25. Sex

Male	Female
------	--------

26. Age

younger than 18

18-35

36-50

older than 50

27. Nationality

Japanese	Chinese	American
French	German	Canadian
Australian	others (please indicate).....	

28. Occupation

Student

Government service

Officer in private sector

Business owner

others others (please indicate).....

29. E-mail

Yes. I have E-mail (please indicate)

No. I don't have E-mail

ภาคผนวก ง

แบบสัมภาษณ์

แบบสอบถามและคำถามในการสัมภาษณ์เพื่อการค้นคว้าอิสระ

1. คำถามเกี่ยวกับการรับทราบประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคองปุย

- การก่อตั้งหมู่บ้านมั่งคองปุย มีความเป็นมาอย่างไร
- การอพยพตั้งรกรากของหมู่บ้านมั่งคองปุย
- การบุกทลายโรงงานผลิตฝิ่นเถื่อนของพวกจีนฮ่อ ของตำรวจพลร่มและตำรวจชายแดน ที่บ้านแม่ปางป่าคา หลังคองปุย บนคองสุเทพ เมื่อปี พ.ศ. 2496
- การจัดตั้งโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1 ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- ฯลฯ

2. คำถามเกี่ยวกับข้อมูลประวัติศาสตร์หมู่บ้านมั่งคองปุยที่นำเสนอบนสื่อ

- ท่านพบเห็นบนเว็บไซต์การนำเสนอประวัติศาสตร์และข้อมูลของหมู่บ้านมั่งคองปุยผ่านสื่ออะไรมาบ้าง มากน้อยอย่างไร
- ท่านคิดว่าสื่ออินเทอร์เน็ตมีอิทธิพลต่อการนำเสนอประวัติศาสตร์และข้อมูลของหมู่บ้านหรือไม่
- ท่านคิดว่าการนำเสนอประวัติศาสตร์และข้อมูลบนเว็บไซต์เหมาะสมหรือไม่
- สื่ออินเทอร์เน็ตสามารถกระตุ้นอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ของหมู่บ้านได้อย่างไร
- การนำเสนอประวัติศาสตร์และสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมบนเว็บไซต์ควรมีอะไรบ้าง
- ถ้าท่านเป็นนักท่องเที่ยวแล้วนึกถึงคองปุย คุณจะนึกถึงอะไร
- ฯลฯ

3. คำถามเกี่ยวกับทัศนคติการออกแบบและนำเสนอบนเว็บไซต์

- วัตถุประสงค์การสร้างเว็บไซต์
 - เพื่อนำเสนอและแนะนำในเรื่องของประวัติศาสตร์ของหมู่บ้านมั่งคองปุย
 - เพื่อนำเสนอสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมของหมู่บ้านมั่งคองปุย
 - เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวของหมู่บ้านมั่งคองปุย
 - เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากขึ้น
 - เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

4. คำถามเกี่ยวกับสิ่งที่นอกเหนือไปจากที่นำเสนอ สิ่งที่สามารถนำมาสู่การท่องเที่ยวที่แตกต่าง จากเดิม สิ่งที่ควรฟื้นฟูหรือควรรักษาต่อ

การนำเสนอประวัติศาสตร์และสัญลักษณ์ ทางวัฒนธรรมบนเว็บไซต์	สิ่งที่นอกเหนือไปจากที่นำเสนอ สิ่งที่สามารถนำมาสู่การท่องเที่ยวที่แตกต่าง สิ่งที่ควรฟื้นฟูและอนุรักษ์ต่อ	หมายเหตุ/ ข้อเสนอแนะ
1.ประวัติศาสตร์หมู่บ้านม้งคอยปุย		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ การอพยพตั้งรกราก ▪ ดอกฝิ่น ▪ ในหลวงเสด็จพระราชดำเนิน 		
2.ภาษา และวรรณกรรม		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ อักษรม้ง, วรรณกรรมม้ง 		
3.อาหารม้ง		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ อาหารคาว –หวาน ,อาหารว่าง 		
4.การแต่งกายของม้งคอยปุย		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ชุดประจำเผ่า 		
5.ประเพณีม้ง		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบบเครือญาติ ▪ พิธีกรรม ปีใหม่ ทำขวัญ 		
6.ศาสนา,ความเชื่อ		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ นับถือผี ,นับถือคริสต์,นับถือพุทธ ▪ สำนักสงฆ์คอยปุย 		
7.ศิลปะดนตรี และการแสดง		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ การเป่าแคน,การเป่าขลุ่ย 		
8.ศิลปกรรมล้านนา		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ผ้าเขียนเทียน,หน้าไม้ 		
9.เครื่องสักการะ		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ชุ่มประตู่,การตัดกระดาษสา 		
10.การละเล่นพื้นบ้าน		
<ul style="list-style-type: none"> ▪ การละเล่นลูกข่าง,การโยนลูกผ้า 		

การนำเสนอประวัติศาสตร์และสัญลักษณ์ ทางวัฒนธรรมบนเว็บไซต์	สิ่งที่นอกเหนือไปจากที่นำเสนอ สิ่งที่สามารถนำมาสู่การท่องเที่ยวที่แตกต่าง สิ่งที่ควรฟื้นฟูและอนุรักษ์ต่อ	หมายเหตุ/ ข้อเสนอแนะ
11.สมุนไพร ▪ ยารักษาโรค,อาหารการกิน		
12.หัตถกรรม ▪ เครื่องเงิน,ผ้าทอใยกันซง,จักสาน		
13.การเกษตร ▪ ปลูกลิ้นจี่,ปลูกผัก,การเลี้ยงสัตว์		
14.การศึกษา ▪ โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1		
15.สภาพภูมิศาสตร์ ▪ อากาศ,วิวทิวทัศน์,		
16.การท่องเที่ยว ▪ พิพิธภัณฑ์ชาวเขา,สวนน้ำตก, พิพิธภัณฑ์หุ่น,โครงการหลวง		
17.อื่นๆ...(โปรดระบุ).....		

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการออกแบบและนำเสนอบนเว็บไซต์

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. เอกสารประกอบการสัมภาษณ์

สิ่งที่นอกเหนือไปจากที่นำเสนอ/สิ่งที่สามารถนำมาสู่การท่องเที่ยวที่แตกต่างจากเดิม/สิ่งที่ควรฟื้นฟูและอนุรักษ์ต่อ

คอยผากลอง

พันธุ์ไม้วงศ์ก่อ

การฆ่าสัตว์ในพิธีกรรม

การเลี้ยงหมูมิ่ง

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1

สำนักสงฆ์คอยปุย

หน้าไม้

การรวมกันพัฒนาหมู่บ้านมิ่งคอยปุย

เพลงสาวเจียงใหม่

ผู้คนหลากหลายชาติพันธุ์อยู่ร่วมกัน

การออมทรัพย์ (ออมสิน ไม้ไผ่)

เส้นทางการออฟโรด/จักรยานและจักรยานยนต์

อื่นๆ.....

ภาพการนำเสนอสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมหมู่บ้านมิ่งคอยปุยบนเว็บไซต์

ดอกฝิ่น

ผ้าทอใยกันซง

ในหลวงเสด็จพระราชดำเนิน

เครื่องจักสาน

อักษรมิ่ง

เด็กมิ่ง

ชุดประจำเผ่า, ลายดอก

หน้าไม้

วิวทิวทัศน์

โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1

การเป่าแคน, แคนมิ่ง

สำนักสงฆ์คอยปุย

ลั่นจี่

พิพิธภัณฑ์ชาวเขา

ผ้าเขียนเทียน

สวนน้ำตก

ซุ้มประตู

พิพิธภัณฑ์หุ่น

การละเล่นลูกข่าง

หมูมิ่ง

การโยนลูกผ้า

เครื่องเงิน

อื่นๆ.....

ภาคผนวก จ

แบบการประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบต้นแบบเว็บไซต์หมู่บ้านมั่งคั่งอยู่ปุย

โดย นายเลิศฤทธิ์ ไหมประเทศ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชา สื่อศิลปะ และการออกแบบสื่อ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในตัวเลือกที่ต้องการ

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5 มากที่สุด	4 มาก	3 ปานกลาง	2 น้อย	1 น้อยที่สุด
1. การนำไปใช้เพื่อการท่องเที่ยว					
2. เนื้อหาที่นำเสนอมีความถูกต้อง					
3. สัญลักษณ์ที่ใช้บนเว็บไซต์					
4. การสื่อความหมาย ทางวัฒนธรรม					
5. การออกแบบระบบการสื่อสาร					
6. การนำเสนอท่องเที่ยวแนวใหม่					
7. สีที่ใช้ในการออกแบบเว็บไซต์					
8. รูปภาพที่ใช้ในเว็บไซต์					
9. การออกแบบตัวอักษรและกราฟิก					
10. ความสวยงาม น่าดึงดูดใจ					
11. การใช้ภาษาในเว็บไซต์					
12. การนำเสนอคลิปวิดีโอ					
13. การนำเสนอเพลงภาษาม้ง					
14. มีรูปแบบที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน					
15. การออกแบบระบบนำทาง (Navigation)					
16. ออกแบบการใช้งานที่เข้าใจง่าย					
17. การติดต่อและแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น					
18. ภาพรวมของการออกแบบเว็บไซต์					

คำแนะนำเพิ่มเติม

.....

.....

ผู้ศึกษาขอขอบคุณท่านผู้ตอบแบบสอบถาม ที่ได้สละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก จ

แบบการประเมินความพึงพอใจต่อการออกแบบต้นแบบเว็บไซต์หมู่บ้านม้งดอยปุย (ภาษาอังกฤษ)

The assess of satisfied for Symbolic Analysis of Hmong Doi Pui Village for Tourism Promotion Website Design

By Mr.Lerdlidt Maiprated The student a Master of Arts (Media Arts and Design) Chiang Mai University

Instructional Statement : Please make a correct symbol \surd in the square present

The assess	Satisfied Level (When presented on the internet)				
	Much 5	Much 4	Medi 3	Little 2	Little 1
1.Website Design for Promote Tourism					
2.The right of Data					
3.The Symbols of Website Design					
4.Cultural Presentation on the Website					
5.Information Architecture for Design					
6.Modern Tourism of Presentation					
7.Color Design					
8.Pictures on the Website					
9.Font and Graphic being in the Website					
10.Beautiful and Interresting					
11.Language					
12.Video clips					
13.Hmong songs					
14.Easily and not complex					
15. Navigation					
16.Understand					
17.The contacts and opinion exchange					
18.All Website Design					

Suggestion.....

.....

Thank you very much for taking the time to answer the following questions.

ภาคผนวก ข ข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1. กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานในปี 2552

เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนด ในปี 2552 ททท. จะเน้นการสร้างกระแสการเดินทาง ทั้งตลาดต่างประเทศและในประเทศให้เกิดขึ้นตลอดทั้งปี ภายใต้กลยุทธ์รณรงค์ส่งเสริม “ปีท่องเที่ยวไทย 2551-2552” ตามนโยบายของรัฐบาล ผนวกร่วมกับการดำเนินงานสานต่อกลยุทธ์การตลาดในปีที่ผ่านมา ซึ่งจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกันไปตามสถานะและแนวโน้มตลาดในแต่ละพื้นที่

2. เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ

	ตลาดต่างประเทศ	ตลาดในประเทศ
เป้าหมายรายได้ ทางการท่องเที่ยว	เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 (ประมาณการรายได้ 630,000 ล้านบาท)	เพิ่มขึ้นร้อยละ 5 (ประมาณการรายได้ 407,600 ล้านบาท)
ประมาณการ จำนวนนักท่องเที่ยว	16 ล้านคน	87.06 ล้านคน

ตารางที่ 2.1 แสดงเป้าหมายด้านเศรษฐกิจ

ที่มา: ศูนย์ข้อมูลการตลาดเพื่อธุรกิจท่องเที่ยว <http://www.etourisminsight.com>, (30 กรกฎาคม 2552)

3. กลยุทธ์ส่งเสริมปีท่องเที่ยวไทยทั้งในตลาดต่างประเทศและในประเทศ

แนวทางการดำเนินงาน

สร้างกระแสให้เกิดการรับรู้และความร่วมมือสนับสนุนการท่องเที่ยวไทย โดยยังคงนำเสนอแคมเปญ “Amazing Thailand” และสินค้าหลัก 7 หมวด (7 Wonders of Amazing Thailand) ในตลาดต่างประเทศ ซึ่งได้แก่

01 Thainess : The World’s Friendliness Culture – นำเสนอความเป็นตัวตนของคนไทย วิถีชีวิตที่เป็นรากเหง้า ที่มีความเรียบง่าย สงบ เป็นเสน่ห์ของไทย โดยนำเสนอสินค้าที่สะท้อนแนวคิดของสังคมไทย อาทิ วิถีชีวิตของชุมชน การทำอาหารไทย มวยไทย ประเพณีไทย ฯลฯ

02 Treasures : Land of Heritage and History - นำเสนอกลุ่มสินค้าด้านวัฒนธรรมไทย ที่สร้างความภูมิใจในความเป็นชาติ และพร้อมที่จะอวดสู่สายตาชาวโลก กลุ่มสินค้าเหล่านี้ อาทิ สถานที่ซึ่งเป็นมรดกโลก แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ สถานที่ท่องเที่ยวทางศาสนา รวมไปถึงพิพิธภัณฑ์ต่างๆ ฯลฯ

03 Beaches : Sun Surf and Serenity – นำเสนอความแตกต่างที่หลากหลายของทะเลไทย สามารถสร้างความสุข และตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ทุกรูปแบบ อาทิ พักผ่อน หิว-หิวน้ำ ฯลฯ

04 Nature : The Beauty of Natural Wonders- นำเสนอกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงนิเวศ Green Tourism การท่องเที่ยวแบบประหยัดพลังงาน สร้างความตระหนักและเกิดความเข้าใจคุณค่าของการเป็นผู้ห่วงใยสิ่งแวดล้อม อาทิ การเดินชมเส้นทางศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศ ส่องสัตว์ ดูนก การล่องแก่ง ฯลฯ

05 Health & Wellness : The Beauty of Wellness and Wellbeing – นำเสนอสินค้าและบริการที่ให้ความสำคัญต่อการบำรุงและบำบัดสุขภาพกายและใจ อาทิ สปา สมาธิ การแพทย์ที่ทันสมัย ฯลฯ

06 Trends : Your Senses with Unique Trends - นำเสนอกลุ่มสินค้าบริการที่สอดคล้องตามกระแสนิยม หรือ In Trend ซึ่งเป็นจุดขายด้วยรูปแบบที่ทันสมัย แปลกตาในแนว Chic, Hip, Modern ทั้งร้านอาหาร แหล่งช้อปปิ้ง บูติกโฮเต็ล รวมถึงสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น อาทิ สวนสนุก ห้างสรรพสินค้าชั้นนำ ฯลฯ

07 Festivities : The Land of Year Round Festivities- กิจกรรมท่องเที่ยวที่ควบคู่ไปกับการความสนุกสนาน รื่นเริง และความบันเทิง โดยนำเอางานเทศกาลระดับโลกและระดับนานาชาติต่างๆ เป็นตัวดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว และสื่อมวลชนต่างชาติ อาทิ Pattaya Music Festival, The Royal Trophy Europe vs Asia Golf Championship ฯลฯ

นอกจากนี้ ในส่วนของ Festivities จะนำเสนอแนวคิดหลัก (Theme) ในการท่องเที่ยวในแต่ละเดือน เพื่อให้ประเทศไทยมีสิ่งที่น่าสนใจตลอดทั้งปี คือ

- เดือนมกราคม: สวัสดิ์เมืองไทย - Thailand Extravaganza
- เดือนกุมภาพันธ์: ดอกไม้กับความรัก - Flower Paradise
- เดือนมีนาคม: ธรรมชาติ กีฬา คนตรี – Summer Music & Sports
- เดือนเมษายน: เย็นทั่วหล้า มหาสงกรานต์ – Songkran Splendours
- เดือนพฤษภาคม: อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน – Thai Fruit
- เดือนมิถุนายน: เที่ยวไทยหัวใจสีเขียว – Lively Green Journey
- เดือนกรกฎาคม: สืบศาสตร์ สานศิลป์ – Timeless Thai Elegance
- เดือนสิงหาคม: ครอบครัวสุขสันต์ – Family Festival
- เดือนกันยายน: สูดยอเรือสยาม – International Boat Races
- เดือนตุลาคม: มหัศจรรย์ฝั่งโขง – The Magnificent Mekhong River
- เดือนพฤศจิกายน: สีสันแห่งสายน้ำ มหกรรมลอยกระทง – Loi Krathong Festival
- เดือนธันวาคม: สยามสนุก – Siam Sanook

ผนวกกับการต่อยอดแข็งในด้านภาพลักษณ์มิตรไมตรี และสีสันของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ภายใต้การชูจุดขายภาพลักษณ์ที่โดดเด่นและแตกต่างของแต่ละพื้นที่ในแต่ละภาค ซึ่งได้แก่

- ภาคเหนือ: ชูภาพลักษณ์ “แหล่งวัฒนธรรมล้านนาผสมผสานความมีระดับ” (Classy Lanna) นำเสนอความโดดเด่นของเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมล้านนา ผสมผสานกับความมีสไตล์และมีระดับของสินค้าและบริการ

- กรุงเทพฯ: ชูภาพลักษณ์ “วิถีชีวิตเมืองกรุง” (The Touch of Bangkok) นำเสนอบรรยากาศของชุมชนชาวบางกอกดั้งเดิม ที่แฝงอยู่ในชีวิตทันสมัยสไตล์ชาวกรุงปัจจุบัน

- ภาคกลาง: ชูภาพลักษณ์ “การท่องเที่ยวแบบถวิลหาอดีต” (Nostalgia Tourism) นำเสนอความสงบสบายตามรูปแบบการใช้ชีวิตของชาวไทยภาคกลางในอดีต

- ภาคตะวันออก: ชูภาพลักษณ์ “เที่ยวสนุก ทุกระดับ” (Affordable Active Beach) นำเสนอความสนุกสนานของกิจกรรมชายหาด ที่ทุกคนสามารถสัมผัสได้

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: ชูภาพลักษณ์ “แหล่งเรียนรู้ อู่อารยธรรม” (The Cradle of Learning and Civilization) นำเสนอความลึกซึ้งของอารยธรรมอีสาน ที่สืบสาวย้อนไปได้ถึงยุคดึกดำบรรพ์

● ภาคใต้ : ชูภาพลักษณ์ “ป่าสวย ทะเลใส” (Blue and Green: Clean and Clear) นำเสนอความบริสุทธิ์ สดใสของผืนป่าและท้องทะเล ที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก (<http://www.tourismthailand.org>, 30 กรกฎาคม 2552)

4. กรอบนโยบายของคณะกรรมการ ททท. พ.ศ. 2550 – 2554

1. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวมีบทบาทในการช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิต ของประชาชนทั่วทุกภูมิภาคของไทย และเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจก่อให้เกิดการสร้างงานและเพิ่มรายได้ ให้กับประเทศ

2. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยเติบโตอย่างยั่งยืน โดยเน้นการขยายฐานตลาดนักท่องเที่ยวคุณภาพ ทั้งในพื้นที่ใหม่และในตลาดเฉพาะกลุ่ม ภายใต้การสร้าง ความเข้มแข็งของตราสินค้า (Brand) ประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง

3. ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตคนไทย โดยเน้นการประสานงานระหว่างเครือข่ายภาครัฐกับภาคเอกชน กระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยวภายในประเทศที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ และการสร้างสรรค์ประโยชน์ทั้งต่อสถาบันครอบครัวและสังคมโดยรวม อันนำไปสู่การสร้างและ กระตุ้นจิตสำนึกรักชาติสิ่งแวดล้อมทั้งให้เกิดความรักและภาคภูมิใจในเอกลักษณ์วัฒนธรรมไทย

4. ส่งเสริมการท่องเที่ยวให้กระจายตัวสู่แหล่งท่องเที่ยวรองมากขึ้น เพื่อสร้างสมดุลระหว่างพื้นที่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยเน้นการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มจังหวัดและข้ามภูมิภาค

5. ส่งเสริมการเดินทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยการทำการตลาดร่วมกัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวทั้งภายในภูมิภาคและภายนอกภูมิภาค อันจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ได้มาตรฐานร่วมกันอย่างเป็นระบบและช่วยเพิ่มความสามารถทางการแข่งขันของภูมิภาคนี้ในตลาดท่องเที่ยวโลก

6. มุ่งพัฒนาองค์กร ระบบบริหารจัดการ และเสริมสร้างบุคลากรให้มีทักษะและขีดความสามารถทางการตลาดท่องเที่ยว เพื่อให้เป็นองค์กรแห่งการขับเคลื่อน (Driving Force) ที่มีประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และมีศักยภาพทางการแข่งขันระดับนานาชาติภายใต้หลักธรรมาภิบาล รวมทั้งพัฒนาความเข้มแข็งขององค์กรในบทบาทเชิงวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการตลาด

7. พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว (e - Tourism) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประเทศไทย และเสริมสร้างศักยภาพในการส่งเสริมการตลาดผ่านสื่อสารสนเทศ

8. ส่งเสริมการอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยประสานความร่วมมือ และแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน (สำนักงานพัฒนา การท่องเที่ยว <http://www.tourism.go.th>, 30 กรกฎาคม 2552)

5. ตารางแสดงจังหวัดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทย 10 จังหวัดแรก

ปี พ.ศ. 2550			ปี พ.ศ. 2554		
จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว (พันคน - ครั้ง)	รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)	จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว (พันคน - ครั้ง)	รายรับจากการท่องเที่ยว (ล้านบาท)
กรุงเทพมหานคร	16,535	181,800	กรุงเทพมหานคร	19,735	255,446
นครราชสีมา	3,219	6,131	นครราชสีมา	3,628	6,438
เชียงใหม่	2,605	18,731	เชียงใหม่	2,847	24,958
ระยอง	1,828	7,243	พัทลุง	2,126	13,332
พัทลุง	1,800	9,588	ภูเก็ต	1,988	13,952
ขอนแก่น	1,718	4,980	ระยอง	1,931	9,619
ภูเก็ต	1,599	11,772	ขอนแก่น	1,823	5,825
กาญจนบุรี	1,489	5,419	อุดรธานี	1,667	3,232
อุดรธานี	1,484	3,406	กาญจนบุรี	1,564	8,651
สงขลา (หาดใหญ่)	1,472	6,576	ตราด	1,563	6,292
อื่นๆ	29,805	75,899	อื่นๆ	35,317	102,711
รวมทั้งประเทศ	63,552	331,546	รวมทั้งประเทศ	74,190	430,455

ตารางที่ 2.2 แสดงจังหวัดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวไทย 10 จังหวัดแรก

ที่มา:สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

http://www.sri.cmu.ac.th/~gmstourismdownloadForecasting_Foreigner.htm, (30 กรกฎาคม 2552)

6. ตารางแสดงจังหวัดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวต่างชาติ 10 จังหวัดแรก

ปี พ.ศ. 2550			ปี พ.ศ. 2554		
จังหวัด	จำนวน นักท่องเที่ยว (พันคน - ครั้ง)	รายรับจาก การท่องเที่ยว (ล้านบาท)	จังหวัด	จำนวน นักท่องเที่ยว (พันคน - ครั้ง)	รายรับจาก การ ท่องเที่ยว (ล้านบาท)
กรุงเทพมหานคร	12,200	166,226	กรุงเทพมหานคร	14,697	216,100
พืททยา	4,093	48,277	ภูเก็ต	5,844	129,350
ภูเก็ต	3,276	65,548	พืททยา	4,476	57,161
เชียงใหม่	1,989	22,256	เชียงใหม่	2,506	30,242
สมมุย	969	14,660	สมมุย	1,468	24,037
กระบี่	942	14,348	กระบี่	1,339	22,804
สงขลา (หาดใหญ่)	704	5,332	สงขลา (หาดใหญ่)	666	5,412
ประจวบคีรีขันธ์ (หัว หิน)	454	4,558	ประจวบคีรีขันธ์ (หัว หิน)	657	7,152
เพชรบุรี (ชะอำ)	328	2,726	ยะลา (เบตง)	589	2,044
ระยอง	294	2,070	พระนครศรีอยุธยา	537	3,440
อื่นๆ	3,285	1,722	อื่นๆ	4,257	1,813
รวมทั้งประเทศ	28,533	347,721	รวมทั้งประเทศ	37,035	499,554

ตารางที่ 2.3 ตารางแสดงจังหวัดท่องเที่ยวที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ 10 จังหวัดแรก

ที่มา:สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

http://www.sri.cmu.ac.th/~gmstourismdownloadForecasting_Foreigner.htm, (30 กรกฎาคม 2552)

7. ตารางแสดงผลการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศในตลาดที่สำคัญของประเทศไทย

หน่วย : ล้านคน

ภูมิภาค	พ.ศ. 2550	พ.ศ. 2551	พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554
รวมทุกประเทศ	13.72	14.49	15.30	16.16	17.07
เอเชียตะวันออก	7.86	8.24	8.64	9.06	9.50
อาเซียน	3.55	3.80	4.06	4.34	4.64
มาเลเซีย	1.36	1.38	1.41	1.44	1.47
สิงคโปร์	0.90	0.95	1.01	1.07	1.13
จีน	1.01	1.06	1.11	1.15	1.20
ฮ่องกง	0.48	0.49	0.50	0.52	0.53
ญี่ปุ่น	1.33	1.38	1.43	1.47	1.52
เกาหลีใต้	1.05	1.12	1.19	1.27	1.37
ไต้หวัน	0.24	0.19	0.15	0.12	0.10
ยุโรป	3.29	3.52	3.76	4.02	4.30
ฝรั่งเศส	0.31	0.34	0.36	0.39	0.42
เยอรมนี	0.51	0.53	0.56	0.58	0.61
สวีเดน	0.32	0.36	0.41	0.47	0.53
สหราชอาณาจักร	0.82	0.90	0.98	1.07	1.17
อเมริกา	0.85	0.91	0.97	1.04	1.11
แคนาดา	0.16	0.18	0.20	0.23	0.25
สหรัฐอเมริกา	0.66	0.70	0.74	0.78	0.83
เอเชียใต้	0.60	0.64	0.68	0.73	0.78
อินเดีย	0.46	0.52	0.59	0.66	0.74
โอเชียเนีย	0.67	0.75	0.84	0.94	1.05
ออสเตรเลีย	0.57	0.64	0.72	0.81	0.91
ตะวันออกกลาง	0.40	0.44	0.49	0.54	0.59
แอฟริกา	0.08	0.08	0.09	0.09	0.09

ตารางที่ 2.4 ตารางแสดงผลการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ในตลาดที่สำคัญของประเทศไทย

ที่มา : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

http://www.sri.cmu.ac.th/~gmstourismdownloadForecasting_Foreigner.htm, (30 กรกฎาคม 2552)

การพยากรณ์สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยเป็นการประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวและรายรับจากการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยใช้

ข้อมูลสถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดต่างๆ ที่มีการสำรวจโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย(ททท.) ระหว่างปี พ.ศ. 2530 – 2549 เป็นฐานในการพยากรณ์และประยุกต์ใช้วิธีการที่เสนอโดยสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย ในการประมาณการดังกล่าว ส่วนการพยากรณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทยโดยแยกเป็นรายตลาดที่สำคัญ ที่จะเกิดขึ้นในอีก 5 ปีข้างหน้า (ปี พ.ศ. 2550 – 2554) ใช้สมการพยากรณ์จากชุดข้อมูลรายเดือนระหว่างเดือนมกราคม 2528 – ธันวาคม 2548 โดยเป็นข้อมูลจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทย แยกเป็นรายตลาดที่สำคัญ ซึ่งจากชุดข้อมูลนี้จะถูกนำมาสร้างสมการพยากรณ์ด้วยวิธีSARIMA Intervention (สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552)

จากทั้งหมดที่กล่าวมาข้างต้น จะพอสรุปแนวคิดเรื่องการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ได้ว่า ความหมายและลักษณะทั่วไปของการท่องเที่ยว คือการเดินทางไปเยือนสถานที่ต่างถิ่นของนักท่องเที่ยว ซึ่งประกอบด้วย นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ นักท่องเที่ยวภายในประเทศ จุดมุ่งหมายของการเดินทาง เพื่อการท่องเที่ยว ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ทำให้การท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้ให้กับประเทศไทยเป็นอันดับต้นๆ นอกเหนือจากอุตสาหกรรมอื่น

ด้านการจัดการมรดกทางวัฒนธรรม หมายถึงการวางแผนงาน และการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ดูแลรักษา การจัดการข้อมูล สถานที่ พื้นที่ และการตรวจสอบเรื่องราวในอดีตของชาติของกลุ่มชนเผ่าพันธุ์ต่างๆ รวมถึงสิ่งที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของโลก เป็นแนวคิดที่ยกตัวอย่างในการการพัฒนาทรัพยากร การท่องเที่ยวของต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ดินแดนที่ตกเป็นอาณานิคมของชาวยุโรปเริ่มตระหนักว่าอดีตและประวัติศาสตร์ของตนเองกำลังถูกทำลายลงและจะไม่เหลือสิ่งใดไว้ให้ลูกหลานของตนเอง ในสหรัฐอเมริกา พื้นที่ที่ถือว่าเป็นมรดกทางประวัติศาสตร์ซึ่งสมควรจะได้รับการคุ้มครอง ถูกจัดอยู่ในมาตรการเดียวกับทรัพยากร และสิ่งมีชีวิตที่กำลังสูญพันธุ์ ทำให้ทิศทางของการจัดการทางวัฒนธรรมจะต้องคำนึงถึงประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ด้วย เมื่อมีการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมแล้วสิ่งที่ตามมาคือ การพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยว ในด้านการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ในขณะที่เดียวกันก็ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงต้องหันมาพัฒนาทรัพยากรท่องเที่ยวแบบยั่งยืนโดยการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เช่น ด้านความปลอดภัยและด้านป้ายบอกทางในแหล่งท่องเที่ยว ส่วนในเรื่องของการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว จะต้องอาศัยทรัพยากรหลายอย่าง ทั้งกำลังคน กำลังเงิน ระยะเวลา และกระบวนการวางแผน ประกอบไปด้วยการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สืบหาภาคสนาม วิเคราะห์ กำหนดปัญหา กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและกำหนดแผนงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่

ส่วนกรอบแนวคิดของแผนการตลาดการท่องเที่ยว เป้าหมายด้านตำแหน่งทางการตลาด เป้าหมายด้านเศรษฐกิจ กลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานในปี 2552 กลยุทธ์ส่งเสริมการท่องเที่ยวไทยทั้งในตลาดต่างประเทศและในประเทศ กรอบนโยบายของคณะกรรมการ ททท. พ.ศ. 2550 – 2554 การพยากรณ์สถิติการท่องเที่ยวของจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทย คือ การศึกษาข้อมูลในอดีตที่ผ่านมาและมีการวางแผนรวมไปถึงการพยากรณ์แนวโน้ม ในการท่องเที่ยวที่จะเกิดในอีกห้าปีข้างหน้า เป็นแนวคิดและข้อมูลที่มีความสำคัญเพื่อประกอบการ วิเคราะห์สัญญาณของหมู่บ้านมั่งคอง เพื่อออกแบบเว็บไซต์ส่งเสริมการท่องเที่ยว ได้

ภาคผนวก ข

ข้อมูลเกี่ยวกับหมู่บ้านมั่งคอง

การรวบรวมข้อมูล จากแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุป ประวัติศาสตร์การก่อตั้งหมู่บ้านม้งคอยปุยได้ดังนี้ จากเอกสารชุมชนเกี่ยวกับประวัติหมู่บ้านคอยปุยซึ่งจัดทำโดยอดีตผู้ใหญ่บ้านชื่อยังยศ หวังวนวัฒน์ กล่าวว่าหมู่บ้านคอยปุยก่อตั้งครั้งแรกเมื่อประมาณปี พ.ศ. 2489 หลังสงครามโลกครั้งที่สองผ่านไปหนึ่งปี โดยกลุ่มชาวม้งได้อพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ป่าคอยสุเทพ ในบริเวณเขตอำเภอแมริมและอำเภอหางดงปัจจุบัน ซึ่งในขณะนั้นเรียกชื่อหมู่บ้านที่อยู่ชื่อว่า หมู่บ้านปางขมุก โดยบริเวณใกล้เคียงมีหมู่บ้านปางป่าคา ส่วนมากจะเรียกกันว่า หมู่บ้านป่าคา ห่างกันประมาณ 3 กิโลเมตร เหตุผลที่กลุ่มชาวม้งอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่นี้เพราะการหนีโรคฝีดาษขณะนั้นคอยปุยเป็นภูเขาที่เป็นป่าใหญ่อุดมสมบูรณ์ จึงเหมาะเป็นที่อาศัยให้พ้นจากโรคร้ายได้ดี ต่อมาได้มีชาวม้งสามครอบครัว คือ นายซงหล่อ แซ่หว่าง นายไซหล่อ แซ่ลี และนายจู้สืบ แซ่หว่าง เข้ามาทำไร่และตั้งบ้านเรือนอยู่ที่หมู่บ้านคอยปุยในปี พ.ศ. 2494 ต่อมาได้มีกลุ่มจีนฮ่อคำฝั้นเข้ามาปะปนกับชาว ทำให้ชาวม้งและชาวจีนฮ่อที่อพยพหนีภัยจากการปราบปรามจีนฮ่อคำฝั้นเสียดิขของตำรวจตระเวนชายแดน ที่หมู่บ้านป่าคา ตำบลแม่แรม อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่ และเข้ามาตั้งถิ่นฐานที่หมู่บ้านคอยปุยเพิ่มอีก 30 ครอบครัว โดยมีนายเลาปะ แซ่ย่าง เป็นหัวหน้าและต่อมามีผู้อพยพย้ายมาจากที่ต่างๆ อีกมากเช่นอำเภอฮอด อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดตาก และจังหวัดแม่ฮ่องสอนเป็นต้น ผลจากการปราบปรามยาเสพติดทำให้หมู่บ้านป่าคาและหมู่บ้านปางขมุก ได้ล้มสลายเหลือแต่หมู่บ้านม้งคอยปุย ปัจจุบันพื้นที่หมู่บ้านป่าคาและหมู่บ้านปางขมุก ได้กลายเป็นพื้นที่กว้างๆ ไว้ทำไร่ทำสวนของชาวม้งเท่านั้น (ยังยศหวังวนวัฒน์ , 2552) จากประวัติหมู่บ้านข้างต้น ได้ชี้ว่า ชาวม้งเข้ามาอยู่ในพื้นที่ป่าคอยสุเทพ ก่อนการประกาศให้พื้นที่เป็นป่าสงวนในเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย

ในอดีตการตั้งหมู่บ้านของชาวม้งมีลักษณะไม่ถาวร ชาวม้งมักมีการอพยพเคลื่อนย้ายบ่อยครั้ง เมื่อที่ดินทำกินเริ่มขาดความอุดมสมบูรณ์ หรือเมื่อเกิดโรคระบาดหรือภัยธรรมชาติอื่นๆ ในกระบวนการเคลื่อนย้ายที่ตั้งหมู่บ้านจากบ้านแม่สาใหม่มาอยู่ที่คอยป่าคาและคอยปุยนั้น หน้าที่ในการแสวงหาที่ตั้งหมู่บ้านเป็นหน้าที่ของผู้นำแซ่สกุล ตามความเชื่อของม้งที่ตั้งหมู่บ้านที่เหมาะสมต้องเป็นพื้นที่ที่มีภูเขาล้อมรอบ โดยเฉพาะด้านหน้าของหมู่บ้าน ต้องหันไปทางทิศตะวันตกสามารถมองเห็นได้ไกล โดยไม่มีภูเขาขวางกั้น ส่วนด้านหลังของหมู่บ้านซึ่งเป็นทิศตะวันออกต้องเป็นภูเขาสูง และมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์เพียงพอสำหรับอุปโภคบริโภค ซึ่งทำเลที่ตั้งของหมู่บ้านคอยปุยนี้ สอดคล้องกับการเลือกทำเลที่ตั้งหมู่บ้านตามความเชื่อของกลุ่มม้ง

การเลือกทำเลที่ตั้งหมู่บ้านของชาวม้ง มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางกายภาพและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ เช่น ลักษณะดิน น้ำ และป่าไม้ เป็นต้น กล่าวคือ ชนิดพืชที่ปลูกซึ่งคือฝิ่นซึ่งเป็นพืชที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกที่ตั้งหมู่บ้าน

ดังนั้นการเลือกทำเลที่ตั้งหมู่บ้านจึงเลือกพื้นที่ที่เหมาะสมกับการปลูกฝืน ซึ่งส่วนใหญ่จะอยู่ที่ระดับความสูงประมาณ 1,200 เมตร ซึ่งตรงกับระดับความสูงของที่ตั้งหมู่บ้าน นอกจากนี้การตั้งถิ่นฐานอย่างถาวรของชาวม้งบ้านคอยปุยังสัมพันธ์กับรัฐ โดยนโยบายสนับสนุนการตั้งถิ่นฐานอย่างถาวร และนโยบายการปราบปรามฝืน(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชิวราช. การศึกษาการพัฒนาภาคเหนือ : หมู่บ้านคอยปุ ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ.2547-2551)

ในปี พ.ศ. 2500 กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนเขต 5 (ค่ายดารารัศมี) ได้เข้ามาช่วยเหลือและพัฒนาหมู่บ้าน โดยจัดตั้ง โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ ขึ้น เมื่อ ปี พ.ศ 2501 เปิดดำเนินการสอน เมื่อวันที่ 5 กันยายน พ.ศ. 2502 โดยมี นายจรัส มหาวิจน์ ผู้ตรวจราชการเขตการศึกษา 8 เป็นประธานในพิธีเปิดป้านอาคารเรียน และตั้งชื่อโรงเรียนแห่งนี้ว่า “โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนสงเคราะห์ 11 (คอยปุ) ” มีนักเรียนทั้งหมด 45 คน ครูผู้สอนเป็นตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 2 นาย มี ส.ต.อ.วิโรจน์ เมืองวุฒิ เป็นครูใหญ่ ต่อมาในปี พ.ศ. 2505 ถึง ปี พ.ศ.2507 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินทรงเยี่ยมราษฎรชาวม้งบ้านคอยปุ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงโปรดเกล้าฯ พระราชทานทรัพย์ส่วนพระองค์ จำนวน 30,000 บาท (สามหมื่นบาทถ้วน) สำหรับก่อสร้างอาคารเรียนไม้ชั้นเดียว ขนาด 2 ห้องเรียน ขึ้นโดยมอบหมายให้กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน (กทต.ชด.) จัดสร้าง และ พล.ต.ต.กระจ่าง ผลเพิ่ม รอง ผบช.ภ.ตชด. ได้บังคับทูลขอพระราชทาน แผ่นศิลาฤกษ์ นำมาประกอบพิธี วางศิลาฤกษ์ เมื่อวันที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2507 และทรงพระราชทานนามของโรงเรียนนี้ว่า “โรงเรียนคอยปุ” แต่ชาวบ้านติดป้ายชื่อโรงเรียนว่า “โรงเรียนพ่อหลวงอุปถัมภ์” เพื่อเป็นการระลึกถึงพระกรุณาธิคุณของในหลวงและแสดงความภาคภูมิใจว่าหมู่บ้านคอยปุนี้ในหลวงให้ความสนใจเป็นพิเศษ โรงเรียนพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1 ทำพิธีเปิด เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2507 เวลา 11.00 น. โดยสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีเสด็จเป็นองค์ประธานในพิธี

พล.ต.ท. เจริญฤทธิ์ จัรัสโรมรัน อดีตผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน กล่าวไว้ในหนังสือ 40 ปี โรงเรียน ตชด. ว่า “เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว แปรพระราชไปประทับแรมที่พระตำหนักคอยบวกห้า ซึ่งกรมป่าไม้ได้สร้างถาวรด้านหลังคอยสุเทพ พระตำหนักภูพิงค์ฯ ยังไม่ได้สร้าง และเคยใช้สถานที่นี้เป็นที่รับรอง ดร.ชูกาโน ประธานาธิบดีอินโดนีเซีย เป็น พระราชอาคันตุกะ ระหว่างทางเสด็จพระราชดำเนิน ครู โรงเรียน ตชด. ได้นำเด็กนักเรียนชาวเขาเผ่าม้ง (คอยปุ) ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็น โรงเรียน ตชด.(เจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑) มาเข้าแถวรับเสด็จ เมื่อรถพระที่นั่งผ่านได้ร้องเพลงสรรเสริญพระบารมีถวาย รถพระที่นั่งหยุดและได้รับสั่งถามผู้ตามเสด็จว่า

ใครเป็นผู้สอนให้เด็กชาวเขาร้องเพลง ทรงได้รับคำตอบว่า ตชด. เป็นผู้สอน และต่อมาได้ตั้งโรงเรียนสอนชาวเขาม้งที่คอยปุย”(โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1, 2552)

นอกจากการพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์สำหรับก่อสร้างโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1 แล้ว พระองค์ทรงแนะนำอาชีพใหม่ด้านเกษตรกรรมแก่ชาวบ้าน ได้พระราชทานพันธุ์ลินจี่ให้กับชาวบ้านโดยพระราชทานครัวเรือนละ 16 ต้น เพื่อปลูกและขยายพันธุ์ พระองค์ยังทรงรับสั่งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(ฝ่ายปกครอง) ดำรวจประชากรของหมู่บ้าน และให้สัญญาชาติไทยแก่หมู่บ้านและชาวบ้านก็ได้รับสัญชาติไทยเมื่อปี พ.ศ. 2507 เป็นต้นมา หมู่บ้านยังได้รับพระกรุณาธิคุณจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานทุนทรัพย์สินส่วนพระองค์ ผ่านยังกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนค่ายดาราวัศมิ เพื่อเป็นกองทุนหมู่บ้านในการสร้างอาชีพด้านการค้าขายซึ่งเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับหมู่บ้านและหมู่บ้านได้รับไว้เป็นกองทุนเมื่อปี 2510 จึงทำให้ชาวบ้าน ได้ลดการปลูกฝิ่นหันมาปลูกไม้ผลแทนและรู้จักการค้าขายตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จพระราชดำเนินหมู่บ้านม้งคอยปุยหลายครั้ง หมู่บ้านม้งคอยปุยจึงได้รับพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น ซึ่งสำนักราชเลขาธิการ ได้บันทึก การพระราชดำเนินหมู่บ้านม้งคอยปุยไว้ดังนี้

วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๑๒ เวลาบ่าย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเยี่ยมชาวเขาเผ่าแม้วเป็นการส่วนพระองค์ ที่หมู่บ้านแม้วคอยปุย อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ ในโอกาสนี้ ได้พระราชทานผ้าห่มกันหนาว เสื้อกันหนาว ขนมหและยารักษาโรค แก่บรรดาชาวแม้วหญิงชายทั้งผู้ใหญ่บ้านและเด็กที่มาเข้าเฝ้า ฯ ประมาณ ๒๕๐ คน กับได้พระราชทานเสื้อผ่านักเรียนและสมุดดินสอแก่นักเรียนโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ ออรั้งโปรดเกล้า ฯ ให้แพทย์หลวงที่ตามเสด็จ ฯ ไปด้วย ทำการตรวจรักษาชาวแม้วผู้เจ็บป่วยโดยทั่วถึงทุกคน นอกจากนี้ยังได้พระราชทานลูกสุกรพันธุ์ผสม พันธุ์ข้าวฟ่าง มันสำปะหลัง และถั่วกระด้าง แก่ผู้ใหญ่บ้านของหมู่บ้านดังกล่าว เพื่อนำไปเลี้ยงและทำการเพาะปลูกแพร่พันธุ์ พร้อมกับพระราชทานคำแนะนำในการเพาะปลูกและการเลี้ยงสุกรที่ถูกต้อง ตามหลักวิชาการแก่ชาวแม้ว บรรดาชาวแม้วที่มาเฝ้าฯ ต่างพากันปลาบปลื้มและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

วันพุธ ที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๑๓ เวลา ๑๖.๐๐ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปทรงเยี่ยมชาวเขาเผ่าแม้ว คอยปุย หลังจากประทับรถยนต์พระที่นั่งได้ ๑๕ นาที ได้เสด็จ ฯ ลงทางเล็กๆ ตามไหล่เขาไปยังหมู่บ้านแม้ว ก่อนถึงหมู่บ้านได้ทอดพระเนตรแหล่งน้ำซับ ซึ่งมีน้ำไหลมาจากพื้นดินตามธรรมชาติและพระราชทานกระแสพระราชดำริแก่เจ้าหน้าที่กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ให้ร่วมมือกับบรรดาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการที่จะหาวิธีการกักเก็บน้ำ ที่ไหลออก

จากแหล่งน้ำซับนี้ เพื่อไว้ใช้ในครัวเรือนและใช้เป็นประโยชน์ในด้านการเพาะปลูกของชาวเขาในบริเวณนั้นด้วย นอกจากนั้น ได้พระราชทานคำแนะนำแก่ชาวเขาเกี่ยวกับการรักษาพื้นดินและการใช้ปุ๋ยในการเพาะปลูกพืชผัก ครั้นแล้ว เสด็จ ฯ ทอดพระเนตรการสาธิตของเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในการนำกิ่งพืชพันธุ์ฝรั่งมาต่อกับต้นท้อพันธุ์พื้นเมือง ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีในระยะเวลาอันสั้น พระราชทานพระราชดำริแก่เจ้าหน้าที่ว่า ทรงเห็นสมควรส่งเสริมการปลูกต้นไม้เมืองหนาวบางชนิด เช่น ต้นพีชและต้นแอปเปิ้ลเป็นต้น อันจะเป็นการช่วยเหลือชาวเขาในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงจากการทำไร่เลื่อนลอย มาเป็นการทำไร่แบบถาวร เมื่อเสด็จ ฯ ถึงหมู่บ้าน มีชาวเขามาเฝ้า ฯ ประมาณ ๒๐๐ คน

วันพุธที่ ๘ มกราคม ๑๕๑๗ เวลา ๑๖.๑๕ น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ เสด็จ ฯ จากพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ไปทรงเยี่ยมราษฎรที่บ้านแม้งคอยปุย อำเภอเมือง เชียงใหม่ เสด็จ ฯ ถึงบ้านแม้งคอยปุย ทิปตำรวจตรี นิพนธ์ ร้อยดวง ครูใหญ่โรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ ๑ เฝ้า ฯ กราบบังคมทูลรายงานแล้ว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรร้านค้าชาวเขาคอยปุย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีนายเล่าหรือ แซ่ลี่ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเฝ้า ฯ รับเสด็จ ฯ ทรงตรัสชมถึงการที่สมาชิกร้านค้าได้ดำเนินการจัดทำสินค้าเพื่อจำหน่ายได้มากขึ้น ต่อจากนั้นทรงพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรบ่อกักน้ำของหมู่บ้าน ได้มีกระแสพระราชดำรัสทรงแนะนำให้มีการกักน้ำให้ดีขึ้น เพื่อจะได้ท่อน้ำไปใช้ในการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับพันธุ์พืช และมีพระราชกระแสในอันที่จะให้เจ้าหน้าที่คำนวณค่าวางสายไฟฟ้า เพื่อจำหน่ายกระแสไฟฟ้าไปยังหมู่บ้าน ตามความประสงค์ของราษฎรที่กราบบังคมทูลว่า ราษฎรจะเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น หลังจากนั้น ทรงพระราชดำเนินไปทอดพระเนตรหมู่บ้านและบ้านผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน และทรงพระราชดำเนินไปยังหน้าโรงเรียนซึ่งเป็นที่ประทับของสมเด็จพระนางเจ้า ฯ พระบรมราชินีนาถ ในการพระราชทานสมุดดินสอและขนม แก่นักเรียนและเด็ก

เวลา ๑๗.๐๕ น. เสด็จ ฯ ถึงสวนสองแสน นายสืบศักดิ์ นวจินดา หัวหน้าสถานีทดลองปลูกไม้ผลเมืองหนาวของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เฝ้า ฯ กราบบังคมทูลรายงานกิจการของสถานีพอสรุปได้ว่า ที่ดินซึ่งพระราชทานให้เป็นสถานีทดลองของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ๑๐๐ ไร่เศษนั้น ได้ทดลองปลูกไม้ผลเมืองหนาว อาทิ แอปเปิ้ล สาลี่ ท้อ บ๊วย ฯลฯ เพื่อศึกษาวิธีขยายพันธุ์ และกระจายพันธุ์ไปปลูก ซึ่งในการกระจายพันธุ์ให้ทดลองปลูกตามหมู่บ้านชาวเขานั้น ได้จำหน่ายให้โครงการหลวงพัฒนาชาวเขาเป็นประจำ ต่อจากนั้น เสด็จ ฯ ไปประทับเสวยพระสุธารส แล้วเสด็จ ฯ กลับถึงพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ เมื่อเวลา ๑๘.๐๐ น.(สำนักราชเลขาธิการ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.ohmpps.go.th> .11 สิงหาคม 2552)

หมู่บ้านคอยปุยจะเป็นหมู่บ้านพิเศษที่ใกล้ชิดและได้รับพระมหากรุณาธิคุณ จากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว หมู่บ้านยังมีสำนักสงฆ์คอยปุย ที่มีอาศรมของ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ และพระบรมวงศานุวงศ์ เสด็จพระราชดำเนินอยู่หลายครั้ง ทำให้ชาวเขาเผ่าม้งคอยปุยมีโอกาสรับเสด็จอย่างใกล้ชิด สำนักสงฆ์คอยปุย ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของหมู่บ้านม้งคอยปุย ประวัติการก่อตั้งสำนักสงฆ์คอยปุย เริ่มแรกมีการตั้งสำนักสงฆ์ ในปี 2511 โดยพระอาจารย์วิลและพระอาจารย์ไพโรจน์ พระภิกษุที่ร่วมกันก่อตั้งสำนักสงฆ์คอยปุย ต่อมาปี 2512 นำโดยคุณเชิด อัยยาศัยวิสุทธิและคณะคมทก. 1 เริ่มทำการสร้างกุฏิจนถึงประมาณปี 2514 ต่อมา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเสด็จพระราชดำเนินแปรพระราชฐานมาประทับแรม ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ เพื่อทรงงานในเขตพื้นที่ภาคเหนือ และทุกๆวันที่ 25 มกราคม ของทุกปี ซึ่งเป็นวันกองทัพไทย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงนิมนต์ สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก วัดบวรนิเวศวิหาร เพื่อทรงบำเพ็ญพระกุศล ณ พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงปรารภกับสมเด็จพระสังฆราชฯ ว่า มีพระราชเสาวนีย์ จะทรงสร้างกุฏิของสมเด็จพระสังฆราชฯ ภายในพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ซึ่งสมเด็จพระสังฆราชฯ ไม่ทรงโปรดที่จะประทับในพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์ ต่อมา สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงตรัสกับพระวิทยาพร เจ้าคณะจังหวัดเชียงใหม่ ว่าบริเวณนี้มีสำนักสงฆ์หรือไม่ พระวิทยาพร ก็ตอบว่าบริเวณนี้มีสำนักสงฆ์คอยปุย ซึ่งมีพระอาจารย์ไพโรจน์ จำพรรษาอยู่ ต่อมาสมเด็จพระสังฆราชฯ เสด็จพระราชดำเนินจากพระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์เพื่อทอดพระเนตร บนพื้นที่สำนักสงฆ์คอยปุย สมเด็จพระสังฆราชฯ ทรงโปรดที่จะประทับและสร้างกุฏิที่สำนักสงฆ์คอยปุย สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์สร้างกุฏิ สมเด็จพระสังฆราชฯ ในปี 2516 และทรงนิมนต์ พระเกียรติกิจมาลาญาณมาพักหลายองค์ ต่อมา ในปี 2538 สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ มีพระราชประสงค์จัดสร้าง พระตำหนักของสมเด็จพระสังฆราชฯ ขึ้นมาใหม่ ภายในสำนักสงฆ์คอยปุย ซึ่งตั้งอยู่บริเวณด้านล่างของพระตำหนักองค์เดิม (พระอาจารย์ไพโรจน์, 2552)

ปัจจุบันสำนักสงฆ์คอยปุย มีพระครูวิทิศาสนกิจ (พระอาจารย์ไพโรจน์ วิโรจโน) เป็นเจ้าอาวาส สำนักสงฆ์คอยปุยเป็นสำนักสงฆ์ฝ่ายธรรมยุติ มีการสอนปฏิบัติธรรม เหมาะแก่การปฏิบัติธรรม ท่ามกลางธรรมชาติ อากาศดี บรรยากาศเงียบสงบ พระอาจารย์ไพโรจน์กล่าวว่า “ ถ้ามาปฏิบัติธรรมก็จะให้ฟังเทศน์ฟังธรรม สอนให้เลิกชั่วทำดี ทำใจให้สะอาด สอนให้เลิกทำความชั่ว จะทำบุญกุศลและแต่งจิตให้สะอาดตามหลักปัญญาสมาธิ ให้ไปนั่งภาวนาและให้ฝึกปฏิบัติเอง ” พระภิกษุสำนักสงฆ์คอยปุย ทำวัตรเช้าเวลาตีสี่ ออกเดินบิณฑบาตในหมู่บ้านม้งคอยปุยในเวลา

ประมาณ หกโมงเช้า ทำวัดเย็นในเวลา หนึ่งทุ่ม-สองทุ่ม จากนั้นนั่งภาวนา ถึงสี่ทุ่ม สำนักสงฆ์คอยปุย มีกองทุนช่วยเหลือ ทางด้านวัด โรงพยาบาล หมูบ้าน และการศึกษา โดยเฉพาะโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ 1 ที่ส่งเสริมให้เด็กนักเรียนเรียนตั้งแต่ ประถมปีที่ 1 ถึง ระดับปริญญาโท สามารถผลิตนักเรียนนักศึกษาที่ดีให้แก่สังคม สำนักสงฆ์คอยปุยยังเป็นตัวเชื่อมระหว่างเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ-ปุย กับชาวบ้านหมู่บ้านม้งคอยปุย เพื่อให้มีความเข้าใจกันในการช่วยรักษาป่า และปลูกต้นไม้ให้อุดมสมบูรณ์ ส่วนการเดินทางมาสำนักสงฆ์คอยปุยสามารถทำได้ 2 เส้นทางคือ เส้นทางที่ 1 สามารถเดินขึ้นบันไดจากหมู่บ้านม้งคอยปุยไปยังสำนักสงฆ์ ซึ่งสร้างจากเงินบริจาคของชาวบ้านเป็นระยะทาง 300 เมตร และเส้นทางที่ 2 เดินทางจากถนนบ้านคอยปุยถึงสามแยกหมู่บ้านคอยปุย-ขุนช่างเคี่ยน เข้าไปถึงสำนักสงฆ์

ในอดีตวิถีการดำเนินชีวิต มีการผลิตในภาคการเกษตรเป็นระบบการผลิตแบบกึ่งยังชีพ และอยู่ในรูปแบบการทำไร่แบบย้ายที่ พืชที่ปลูก ได้แก่ ข้าวไร่ ข้าวโพด และฝิ่น โดยจะมีการปลูกข้าวไร่เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน ปลูกข้าวโพดไว้ใช้เลี้ยงสัตว์และหมักทำเหล้าเพื่อใช้ในพิธีกรรม และมีการปลูกฝิ่นเพื่อใช้ในครัวเรือนโดยมีการใช้ฝิ่นเป็นยาและใช้ในพิธีกรรม ฝิ่นที่ผลิตได้บางส่วนได้ขายให้กับชาวจีนฮ่อที่เข้ามาอยู่ในหมู่บ้าน รายได้จากการขายฝิ่นชาวม้งได้นำไปซื้อเกลือ และสิ่งของที่จำเป็นอื่นๆ เช่น เสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่มที่จำเป็นบางอย่าง และมีการปลูกพืชผักผสมในแปลงฝิ่น แปลงข้าวไร่และแปลงข้าวโพดด้วยเพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน และมีการเลี้ยงสัตว์ต่างๆ เช่น หมูและไก่ เพื่อใช้ในการประกอบพิธีกรรมและบริโภคในครัวเรือน การผลิตแบบนี้ทำให้ครัวเรือนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ครัวเรือนมีการนำผลผลิตมาแลกเปลี่ยนกันและมีการแบ่งปันอาหารซึ่งกันและกัน จากการสัมภาษณ์ นายหู้ เลาว้าง ผู้อาวุโสของหมู่บ้านม้งคอยปุยกล่าวว่า รุ่นพ่อรุ่นแม่ก็มี การปลูกข้าวโพด ข้าว เลี้ยงหมู เลี้ยงไก่ อยู่แบบพอเพียง ไม่มีหนี้สิน ซึ่งจะมีแนวคิดที่ว่า เรามีข้าวกิน มีเสื้อผ้าใส มีเกลือไว้ถนอมอาหารก็พอแล้ว เพราะเมื่อก่อนเกลือมีประโยชน์มากในการถนอมอาหาร เช่น การหมักเนื้อสัตว์ การดองผักกาด หรือการตากพืชผัก เพื่อสามารถนำมาบริโภคในหน้าแล้งได้ ด้านความไว้เนื้อเชื่อใจ ก็มีมาก เมื่อก่อนสามารถฝากบ้านให้กับเพื่อนบ้านได้โดยไม่ต้องล๊อกประตูบ้านก็ได้ ส่วนคนภายนอกมักจะมองว่า ประชาชนในหมู่บ้านมักจะย้ายมาจากที่อื่น แต่ความเป็นจริงแล้ว ม้งที่อยู่และเจริญเติบโตมาในหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 90 และที่เหลือก็เป็นม้งและชาติพันธุ์อื่น ๆ ที่ย้ายเข้ามาในหมู่บ้าน (หู้ เลาว้าง, 2552)

ด้านสาธารณูปโภค ของหมู่บ้านม้งคอยปุย จากอดีตถึงปี พ.ศ. 2545 ชาวบ้านคอยปุยยังไม่มีไฟฟ้าเข้ามายังหมู่บ้าน เมื่อก่อนใช้วิธีการจุดเทียนไขเพื่อให้แสงสว่างในตอนกลางคืน ต่อมาครอบครัวที่มีฐานะดีก็จะซื้อเครื่องปั่นไฟมาใช้เอง ซึ่งมีจำนวนไม่กี่เครื่องเท่านั้น รวมไปถึงบางครัวเรือนใช้เครื่องปั่นไฟร่วมกัน ซึ่งเป็นการรวมเงินกันในกลุ่มเครือญาติเพื่อซื้อเครื่องปั่นไฟมา

ใช้สำหรับครัวเรือน ในอดีตที่ผ่านมาชาวบ้านได้พยายามเรียกร้องเป็นอย่างมากในเรื่องไฟฟ้าแต่เพราะติดขัดในเรื่องของนโยบายของทางอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ - ปุย ทำให้ไม่สามารถติดตั้งสาธารณูปโภคไฟฟ้าได้ ต่อมาเดือนกันยายน พ.ศ. 2545 ความพยายามในการร้องขอติดตั้งไฟฟ้าจากรัฐ (ประมาณ 30 ปี) ได้ประสบผลสำเร็จ มีการติดตั้งเสาไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านม้งดอยปุย

ที่ตั้งและลักษณะทางภูมิศาสตร์ หมู่บ้านดอยปุย ตั้งอยู่หมู่ที่ 11 ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลสุเทพ มีเนื้อที่ทั้งสิ้น 10.85 ตารางกิโลเมตร คิดเป็น 6,781 ไร่ หมู่บ้านดอยปุยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของตัวเมืองเชียงใหม่ อยู่สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,200 เมตร รอบ ๆ หมู่บ้านเป็นป่าดิบเขาซึ่งส่วนใหญ่วิวัฒนาการมาจากป่ารุ่นที่ 2 อันเนื่องมาจากพื้นที่ส่วนใหญ่เคยถูกแผ้วถางเพื่อปลูกฝิ่น ต่อมาเมื่อชาวม้งมีรายได้จากการท่องเที่ยวและการปลูกไม้ผลซึ่งใช้พื้นที่ระดับต่ำกว่ามาทดแทน พื้นที่รอบ ๆ หมู่บ้านจึงได้รับการอนุรักษ์ให้ฟื้นฟูเป็นป่ารุ่นที่ 2 ขึ้นมาใหม่ ด้วยระยะเวลาประมาณ 35 ปี ป่าไม้ได้เจริญจนเป็นป่าดิบเขาหรือกลายเป็นป่ารุ่นแรกแล้ว หมู่บ้านดอยปุยอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย มีอาณาเขตติดต่อ ดังต่อไปนี้

ทิศเหนือ	ติดกับ	ดอยผาคล่องและบ้านแม่สาใหม่ อำเภอแมริม
ทิศใต้	ติดกับ	พระตำหนักภูพิงศ์ราชนิเวศน์
ทิศตะวันออก	ติดกับ	ยอดดอยปุย
ทิศตะวันตก	ติดกับ	น้ำตกศรีสังวาลย์และบ้านทุ่งโป่ง อำเภอหางดง

การประกอบอาชีพ ภายในหมู่บ้านดอยปุยมีหลากหลายอาชีพที่สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน อาชีพหลัก คือ ค้าขาย อาชีพรองเกษตรกรรม เช่น ทำสวนลิ้นจี่ และทำอาชีพนอกภาคเกษตรกรรม คือ การรับจ้างทั่วไปทั้งภายในและนอกหมู่บ้าน

ชาวม้งและชาวจีนฮ่อ ส่วนใหญ่จะปลูกฝิ่นเพื่อการค้า ส่วนพื้นที่การทำไร่และทำสวนอยู่หมู่บ้านป่าคาและหมู่บ้านปางขมุก การทำไร่ทำสวนส่วนมากจะปลูกลูกท้อ ข้าวสาร ข้าวโพดและมันสำปะหลัง ส่วนมากปลูกเพื่อบริโภคตนเอง ส่วนที่นำมาขาย คือลูกท้อ ซึ่งจะต้องมีใส่ตะกร้าและแบกไว้ด้านหลัง เดินทางจากสวนที่ป่าคามายังภูพิงศ์ ใช้ระยะเวลาเดินเท้าประมาณ 2-3 ชั่วโมง เพราะเมื่อก่อนยังไม่มียานยนต์ ต้องเดินขึ้นเขาไปยังภูพิงศ์ เพื่อขายลูกท้อ เมื่อมีการค้าขายมากขึ้น นอกการใช้แรงงานแบกของคนแล้ว ยังใช้แรงงานจากม้าและวัวในการขนสินค้าไปขาย (เลาลี เลาว้าง, 2552) การทำไร่ทำสวนของม้งนั้นผู้หญิงและผู้ชายจะช่วยกัน ทำอย่างเท่าเทียมกัน แต่หลังจากกลับจากการทำไร่ทำสวนแล้ว ผู้ชายก็จะไปนั่งพักผ่อนหรือพูดคุยกับเพื่อนๆ ส่วนผู้หญิงกลับมาถึงก็จะต้องทำกับข้าว เลี้ยงลูก ปักผ้าในตอนกลางคืน ส่วนเวลาเดินทางไปและกลับจากไร่

ผู้หญิงชาวม้งก็จะต้องต่อเส้นใยกันขึงไปด้วย เส้นใยกันขึงจะมีอยู่สองขนาด คือ ขนาดเล็ก ซึ่งนำมาทอผ้าเพื่อนำมาเย็บเสื้อ ส่วนเส้นใยกันขึงขนาดใหญ่ ก็จะนำมาทอไว้เพื่อปกคลุมและนำมาเขียนลาย ซึ่งการเขียนลายจะมีวิธีเขียนด้วยเทียนจากนั้นก็ให้นำมาข้อมในน้ำส้มที่ได้จากต้นส้ม 2-3 ครั้งและกลับมาเขียนซ้ำ จากนั้นนำมาข้อมอีกประมาณ 30 ครั้งและขั้นตอนสุดท้ายนำมาต้ม ลายที่เขียนด้วยเทียนก็จะละลายกลายเป็นลายที่อยู่บนตัวผ้า ปัจจุบันไม่ค่อยนิยมทำแล้วซึ่งจะใช้ สีข้อมผ้าหรือสีเคมีแทน ส่วนต้นฮ้อนในปัจจุบันยังคงใช้เป็นยาสมุนไพรอยู่ โดยมีความเชื่อว่าจะต้องมีการเก็บใบให้เป็นเลขจี เช่น 7 ยอด 9 ยอด นำมาผสมข้าวสวยแล้วประคบ ก็จะ แก้อาการร้อนได้ (ยาฮี หวังวนวิวัฒน์, 2552)

การผลิต ชาวหมู่บ้านม้งคอยปลูกมีผลผลิตจากการทำไร่ทำสวนหลายอย่างคือ ลิ้นจี่ เป็นพืชเศรษฐกิจที่ยังปลูกอยู่ทั่วไปภายในหมู่บ้าน ส่วนผลไม้ชนิดอื่น ๆ ได้แก่ ท้อ สาลี่ ลูกพลับ ข้าวโพด ข้าวสาลี เป็นต้น ผลผลิตจากการปลูกผัก โดยส่วนใหญ่แล้วจะปลูก เช่น ผักกาดแก้ว ผักกาดขาว กะหล่ำปลี ถั่วฝักยาว ขอดมะระหวาน(ซาโยเต้) มะเขือเทศ ผักชี เป็นต้น การผลิต ในด้านต่างๆ ปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจะนำมาขายในหมู่บ้านให้เพื่อนบ้านและนักท่องเที่ยว ส่วนผลผลิตไหนมีผลผลิตที่มากก็จะมีนำไปขายหรือขนานไปส่งโรงงานต่าง ๆ ในตัวเมืองเชียงใหม่

การเลี้ยงสัตว์ สัตว์เลี้ยงที่ยังมีเลี้ยงในปัจจุบัน คือ หมูม้งและไก่ซึ่งประกอบด้วย ไก่ชน ไก่แม่ไข่และไก่กระดูกดำ โดยจะเลี้ยงไว้ขายหรือใช้ในพิธีกรรมต่าง ๆ ตามประเพณีความเชื่อของชาวม้ง การเลี้ยงหมูม้ง มีวิธีการเลี้ยงแบบดั้งเดิมคือ เลี้ยงในคอก การให้อาหารโดยการสับหอยกกล้วยตามแบบฉบับของชาวม้ง ส่วนการเลี้ยงไก่มีวิธีการเลี้ยงแบบไม่กักบริเวณและกักบริเวณ

โครงการขยายผลโครงการหลวงดอยปุย เมื่อปี พ.ศ.2548 ประธานประชาคมบ้านดอยปุย ได้ทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์สนับสนุนโครงการพัฒนาหมู่บ้านดอยปุยมายังประธานมูลนิธิโครงการหลวง เพื่อขอจัดตั้งศูนย์สาธิตและการพัฒนาส่งเสริมการเกษตรของโครงการหลวงขึ้นที่บ้านดอยปุย เนื่องจากผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะลิ้นจี่มีราคาตกต่ำ ไม่คุ้มค่ากับการลงทุนทำให้เกษตรกรขาดรายได้ ประธานมูลนิธิโครงการหลวงจึงได้มอบหมายให้สถาบันวิจัยพัฒนาพื้นที่สูงร่วมกับ สถานีวิจัยดอยปุย ไปศึกษาสภาพพื้นที่และวางแผนพัฒนาหมู่บ้านดอยปุย ภายใต้อาสาว่า โครงการขยายผลโครงการหลวงดอยปุย โดยการนำเอาความรู้จากโครงการหลวงไปถ่ายทอดและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม (สถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง, 2551)

การเมืองและการปกครอง ด้านการปกครองของหมู่บ้านดอยปุย นับตั้งแต่การก่อตั้งหมู่บ้านจนกระทั่งปลายทศวรรษ พ.ศ. 2520 การปกครองภายในหมู่บ้านแต่เดิมใช้ระบบผู้อาวุโสตามภูมิปัญญาของชนเผ่าม้ง จนกระทั่ง พ.ศ. 2520 ได้มีการแต่งตั้งผู้ใหญ่บ้านเพื่อ

ประสานงานกับทางราชการตามหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยจนกระทั่งปัจจุบัน จนกระทั่งปี พ.ศ. 2527 ได้ย้ายเขตปกครองหมู่บ้านจากอำเภอหางดงมาอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเอื้ออำนวยนโยบายการท้องถิ่น ซึ่งป็นหนทางที่พึงหลักของรายได้

บ้านคอยปุย ได้แบ่งออกเป็น 9 เขต ปกครอง แต่ละเขตจะมีหัวหน้าเขตคอยประสานงานและเข้าประชุมร่วมกับผู้นำหมู่บ้าน มีผู้ใหญ่บ้าน 1 คน และ สมาชิกเทศบาล . ซึ่งสังกัดเทศบาลตำบลสุเทพ 1 คน คือนายพนา เลาว้าง นอกจากนี้แล้วยังมีกลุ่มผู้นำธรรมชาติซึ่งจะเป็นกลุ่มผู้อาวุโส เป็นผู้นำด้านความเชื่อ และพิธีกรรมต่าง ๆ ที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือ

รายนามผู้ใหญ่บ้านที่ปกครองหมู่บ้านตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

1. นายแข็ง แซ่ว่าง (พ.ศ. 2518 - 2526)
2. นายยิ่งยศ หวังวนวัฒน์ (พ.ศ. 2526 - 2535)
3. นายสิทธิโชค เฟื่องฟูกิจการ (พ.ศ. 2535 - 2536)
4. นายยิ่งยศ หวังวนวัฒน์ (พ.ศ. 2536 - 2540)
5. นายไทรภพ แซ่ย่าง (พ.ศ. 2540 - 2551)
6. นายอำนาจ เฟื่องฟูกิจการ (พ.ศ. 2551 - ปัจจุบัน)

การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน ในอดีตชาวบ้านก่อสร้างบ้านเรือนแบบจาริตประเพณีดั้งเดิมด้วยการใช้วัสดุที่หาได้ภายในชุมชน กล่าวคือ สร้างบ้านอยู่บนพื้นดิน หลังคามุงด้วยหญ้าคาหรือใบตองดิ่ง ฝาบ้านเป็นไม้เนื้อแข็ง เมื่อความเจริญเข้าไปในหมู่บ้าน รูปแบบของสิ่งก่อสร้างค่อย ๆ เปลี่ยนกลายเป็นหลังคามุงสังกะสีและกระเบื้องลอนคู่ ฝาบ้านเปลี่ยนจากไม้ผ่ามาเป็นไม้เลื้อยเนื่องจากวัสดุที่เคยหาได้ในท้องถิ่นเริ่มร่อยหรอลง และการที่หมู่บ้านคอยปุยได้รับการประกาศให้อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติคอยสุเทพ - ปุย ทำให้ทางการห้ามตัดไม้ทำลายป่า และควบคุมการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน ประกอบกับวัสดุอุปกรณ์ในการสร้างบ้านสมัยใหม่มีความสะดวกและหาซื้อได้ทั่วไปจากตัวเมือง ถึงแม้ว่า จะมีการเปลี่ยนแปลงวัสดุหรือโครงสร้างให้แข็งแรงมากขึ้น แต่รูปแบบภายในยังคงไม่มีการเปลี่ยนแปลง กลุ่มชาติพันธุ์ม้งมีความเชื่อและเคารพนับถือผีหรือวิญญาณตามจุดต่าง ๆ ภายในบ้าน พวกเขาเชื่อว่าทุก ๆ จุดในบริเวณอาคารบ้านนับตั้งแต่ประตูบ้านเสา เตาไฟ ใต้เตียง และแท่นบูชาผีบรรพบุรุษ ต่างก็มีวิญญาณศักดิ์สิทธิ์ควบคุมอยู่ รูปแบบบ้านสมัยที่ดูแข็งแรงคงทนถาวร แต่จุดต่าง ๆ ภายในบ้านยังคงมีอย่างครบถ้วนเช่นเดิม

ระบบเครือญาติ กลุ่มชาวม้งบ้านคอยปุย มีระบบการถือสายตระกูลฝ่ายผู้ชาย เช่นเดียวกับชาวม้งทั่วไป มีระบบการตั้งบ้านเรือนในฝ่ายชาย และถือระบบชายเป็นใหญ่ เมื่อผู้หญิงม้งจากตระกูลหนึ่งออกไปแต่งงานกับสามีอีกตระกูลหนึ่ง ถือว่าผู้หญิงคนนั้นได้เป็นสมาชิกในตระกูล

กุลของสามีทั้งร่างกายและจิตวิญญาณโดยสมบูรณ์ ประเพณีของชาวม้ง ห้ามแต่งงานในตระกูลเดียวกันอย่างเด็ดขาด ชาวม้งถือว่ากลุ่มตระกูลใช้เซ่มีบรรพบุรุษร่วมกันไม่ว่าจะเป็น กลุ่มเงินฮ่อ กลุ่มลีซอ และกลุ่มเย้า หากมีตระกูลหรือเซ่เหมือนกันจะไม่แต่งงานกัน แต่จะมีความรู้สึกเป็นพี่น้องหรือเครือญาติกัน ปราภฏการณ์นี้เป็นการสร้างเสริมความเป็นกลุ่ม เป็นการรวมตัวและสร้างความเข้มแข็งในการปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มให้เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าตนเองมีญาติมากขึ้น ซึ่งจะมีผลให้มีอำนาจต่อรองทางการเมืองมากขึ้นด้วย กลุ่มม้งบ้านคอยปุยมีเซ่หรือตระกูลที่สำคัญ

ชุดประจำเผ่า หมู่ม้งคอยปุยส่วนใหญ่เป็นม้งลายหรือม้งน้ำเงิน ในอดีตการแต่งกายมีวิธีการแบบง่าย ๆ ผู้หญิงม้งจะเกล้าผมมวยใหญ่ มีผ้าโพกผม สวมคัมพู ใส่เสื้อสีดำซึ่งปกคลุมด้วยมือด้านหลังมีการประดับคล้ายรูปผีเสื้อทำจากลายปัก มีผ้าสีดำหรือสีน้ำเงินสำหรับปกหน้า สวมกระโปรงน้ำเงิน ปักลายที่บริเวณปลายกระโปรง และมีผ้าสีดำพันบริเวณน่อง สำหรับผู้ชาย สวมเสื้อสีดำเอวลอยไม่มีลวดลาย กางเกงถ่วงขามีผ้าปักมัดไว้ตรงบริเวณเอว นิยมสวมห้วงคอเงิน ในปัจจุบันการแต่งกายของหมู่ม้งคอยปุยมีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตไม่มากนัก ผู้หญิงจะมีผ้าที่มีลวดลายเพิ่มขึ้น มวยผมก็มีการประดับตกแต่งสวยงามกว่าในอดีต ผู้ชายมีการเพิ่มผ้าปกหน้าขาที่มีลวดลายที่ขนาดใหญ่ ทั้งการแต่งกายของชายและหญิงจะนิยมตกแต่งด้วยเหรียญที่ทำจากเงิน และจะประดับด้วยห้วงคอเงินที่มีมากกว่าในอดีต ซึ่งเป็นการบ่งบอกถึงฐานะ งานหัตถกรรมของม้งเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของม้ง เสื้อผ้าของม้งทำจากใยกล้วยซึ่งมาถักทอเป็นผืนย้อมด้วยสีธรรมชาติ เขียนลายด้วยขี้ผึ้ง และตกแต่งด้วยการเย็บปักลวดลายแบบครอสติส ซึ่งมีลวดลายที่หลากหลาย ด้วยการที่ชาวบ้านมักแต่งกายเป็นคนเมือง ทำให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาไม่เห็นการแต่งกายของม้ง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวลดลง ชาว ม้งจึงได้ตระหนักว่าการแต่งกายของม้งนั้นเป็นจุดขายและเป็นจุดดึงดูดที่ดี ทำให้ผู้นำชุมชนออกกฎให้มีการแต่งชุดม้ง ทุกวันศุกร์ เสาร์และอาทิตย์ เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวของหมู่ม้งคอยปุย

ความเชื่อ จากการศึกษาพบว่าศาสนาหรือความเชื่อมีบทบาทสูงมากต่อวิถีชีวิตหรือประเพณีวัฒนธรรมของชาวม้งบ้านคอยปุย โดยแยกตามกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

- 1) กลุ่มนับถือผี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มตระกูลอย่าง ตระกูลลี ตระกูลว่างล่าง และตระกูลอื่น ๆ ชาวม้งกลุ่มนี้ยังคงรักษาวัฒนธรรมประเพณีดั้งเดิมอย่างเหนียวแน่น
- 2) กลุ่มนับถือคริสต์ เป็นคนส่วนน้อยในตระกูลลี และตระกูลอย่าง คนกลุ่มนี้นับถือศาสนาคริสต์นิกายโปรเตสแตนต์อย่างหลวม ๆ ไม่เคร่งครัด ไม่มีการปฏิบัติศาสนกิจในวันอาทิตย์ สิ่งที่พวกเขาปฏิบัติอันเป็นสัญลักษณ์ว่าเขาเป็นคริสเตียนมีอยู่อย่างเดียว คือ พิธีศพ

3) กลุ่มนับถือพุทธ กลุ่มตระกูลว่างบน (หวังวันวัฒน์) และกลุ่มตระกูลว่างล่างส่วนน้อย กลุ่มนี้ได้ละทิ้งพิธีกรรมต่าง ๆ ตั้งแต่ทั้งหมด หันมานับถือพระพุทธศาสนา มีการปฏิบัติศาสนกิจในวันสำคัญ ๆ พอสมควร พิธีศพทำตามศาสนาพุทธ แต่ไม่เอาใช้วิธีการฝัง

วัฒนธรรมประเพณีและพิธีกรรมที่สำคัญ ในรอบชีวิตหนึ่งของคนม้งจะมีพิธีกรรมต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนม้งเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมเฉพาะบุคคล พิธีกรรมเฉพาะตระกูลหรือพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับสังคมและชุมชนของม้ง ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

1) พิธีกรรมเกี่ยวกับการเกิด

สำหรับการคลอดลูกโดยหมอดำแย แม่มักใส่หมวกตอนคลอดด้วยความเชื่อที่ว่าจะทำให้ไม่เจ็บไข้ ส่วนคนที่อายุน้อยจะใส่หมวกที่พันกับหญ้า โดยใส่คาถาไว้ด้วยเชื่อว่าสามารถกันผีร้ายได้เมื่อคลอดลูกเสร็จจะนำรกไปฝังดินให้มิดชิด รกผู้ชายฝังข้างเสาเอก รกผู้หญิงฝังใต้ห้องนอนที่เสาเตียงชาวม้งบางคนคลอดที่โรงพยาบาลในเมืองจึงไม่มีการฝังรก อย่างไรก็ตามหญิงม้งที่คลอดลูกแล้วจะมีการอยู่ไฟเป็นระยะเวลา 1 เดือนซึ่งมีข้อปฏิบัติมากมาย เช่น ให้หมาไก่ให้รับประทาน ห้ามกินอาหารแสลง ห้ามทำงานหนัก ต้องอาบน้ำอุ่น เป็นต้น การอยู่ไฟทำขึ้นเพื่อให้สุขภาพแม่แข็งแรง และไม่เจ็บไข้ตอนแก่เต่า หลังจากที่แม่คลอดลูกและลูกมีอายุครบสามเช้าจะมีการแยกขวัญเพื่อที่จะตั้งชื่อให้เด็กและเรียกขวัญให้แม่ด้วย ผู้ทำพิธีคือผู้นำแซ่ตระกูล โดยจะมีการเลี้ยงและแจ้งให้ผีบ้านทราบและช่วยคุ้มครองตัวเด็ก จะมีการฆ่าไก่หนึ่งตัวเพื่อที่จะเลี้ยงขอบคุณ และแจ้งพ่อเกิดแม่เกิด ณ ตรงหน้าประตูด้านนอกตรงเสาฝั่งซ้ายว่าพ่อและแม่รับเด็กคนนี้มาเลี้ยง ไม่ต้องเป็นห่วง ส่วนการเลี้ยงคุณบุตรนั้นเมื่อตอนเป็นเด็กม้งเชื่อว่าจะไม่สามารถดูแลดีได้ หากดูแลดีจะทำให้ลูกไม่สบาย เมื่อลูกไม่สบายก็ต้องมีการไหว้ขอมาพ่อเกิดแม่เกิด เมื่อเด็กอายุประมาณ 4 – 5 ขวบจึงจะสามารถคว่ำก๋าล่าวและติดก่เตอนได้ กรณีที่เด็กอายุมากแต่ยังมีพัฒนาการไม่สมวัย จะมีการทำพิธีต่อสะพานขวัญ เพราะเชื่อว่าขวัญของเด็กนั้นมาไม่หมดจึงมีการสร้างสะพานเพื่อรับขวัญของเด็กให้ข้ามและผ่านมาได้ ผู้ทำพิธีคือคนกลาง(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. การศึกษาการพัฒนาภาคเหนือ : หมู่บ้านคอยบุย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2547-2551))

2) ประเพณีการแต่งงาน

ในอดีต การแต่งงานจะมีการหมั้นหมายกันระหว่างคนในครอบครัว เช่นเมื่อลูกรุ่นหลานเกิดมาก็จะมีการหมั้น หลานชายและหลานสาวตั้งแต่ตอนเด็ก ๆ บางครอบครัวผู้ชายเพิ่งเกิดแต่คู่หมั้นเดินได้แล้วก็มี จากนั้นเมื่ออายุ ประมาณ 7-8 ขวบ ก็จะบังคับให้ฝ่ายหญิงมาแต่งงาน ส่วนอีกวิธีหนึ่งคือ วิธีการจุด คือผู้ชายต้องการภรรยาต้องหมู่บ้าน คนในครอบครัวก็จะติดต่อหามาให้ เช่นเมื่องานปีใหม่ม้งซึ่งจะมีม้งทุกหมู่บ้านมารวมกันทำให้ได้พบปะและโยนลูกช่วงร่วมกัน เมื่อเจอ

สาวที่หมายปองก็จะสืบหาข้อมูลต่าง ๆ เพื่อที่จะให้ทางครอบครัวติดต่อให้ ปัจจุบันการแต่งงานก็เปลี่ยนไป ส่วนมากมักเป็นในกรณีที่หญิงและชายมีความสัมพันธ์กันแล้วและอยู่กินกันก่อน แต่มักจะมีการบอกกล่าวแก่ผู้ใหญ่ฝ่ายเจ้าสาวให้ทราบเรื่อง โดยวันแรกที่รับหญิงมาที่บ้านจะมีการทำพิธีเรียกขวัญ โดยหัวหน้าตระกูลฝ่ายชายจะนำไก่มาปิดเป่า (จับขาและกวาดแขนที่ถือไก่ผ่านด้านหน้าของฝ่ายชายและหญิง) และเรียกขวัญให้ทั้งสองอยู่ด้วยกันยาวนาน พอรุ่งเช้าวันใหม่ต้องให้คนไปแจ้งว่า ลูกบ่าวเอาลูกสาวเขามา พอครบสามวัน ฝ่ายชายก็นำผู้หญิงไปเยี่ยมพ่อ แม่ สำหรับงานแต่งงานนิยมจัดงานแต่งงานโดยมีการเตรียมข้าวของเล็กน้อยส่งเลี้ยงพ่อตาแม่ยายเพื่อที่จะเจรจาจ่ายค่าน้ำนม ค่าสินสอดต่างๆ และความผิดพลาดต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างสองตระกูล ค่าสินสอดนั้นมีการตกลงเป็นกฎเกณฑ์ของเครือข่ายมั่ง 12 หมู่บ้านว่าเป็นจำนวน 12,000 บาท ส่วนจำนวนหมูและเหล้าขึ้นอยู่กับกำลังฐานะไม่มีการกำหนดแน่นอนตายตัว และเตรียมไก่สองตัวเพื่อที่ใช้ตัดความสัมพันธ์กับผีบ้านผีเรือนและบรรพชนของฝ่ายหญิง ค่าใช้จ่ายในการจัดงานแต่งงานอย่างต่ำก็ประมาณ 30,000 - 40,000 บาท ชาวเมืองจึงมักแต่งงานเมื่อพร้อมโดยส่วนมากมักจะมีบุตรก่อนแล้วและมีจำนวนบุตรก็ค่อนข้างได้ถึงค่อยทำพิธีแต่งงาน (ยาหยี หวังวันวัฒน์, 2552) โดยทั่วไปก็จะจัดพิธีให้แก่ฝ่ายสาวเพราะถือเป็นการให้เกิดดีฝ่ายหญิงและเป็นการกระทำให้ถูกต้องตามธรรมเนียมประเพณี กฎข้อห้ามการแต่งงานระหว่างสมาชิกตระกูลเดียวกันไม่สามารถแต่งงานกันได้ เช่นมั่งแซ่อย่าง แต่งกับมั่งแซ่อย่างไม่ได้ ส่วนกฎข้อห้ามอีกข้อหนึ่งคือระหว่างตระกูลแซ่ลีและแซ่ว่าง ด้วยความเชื่อที่ว่าสองตระกูลนี้บรรพบุรุษเคยสาบานเป็นพี่น้องกัน อยากรู้ก็ตามกฎข้อสุดท้าย หนุ่มสาวสมัยใหม่ อายุ 10 กว่าปีขึ้นไปก็ไม่เคร่งครัดกฎนี้เท่าที่ควร

หลังจากการแต่งงานมีคู่ครองและครอบครัวเรียบร้อยแล้วนั้น จะต้องมีการเปลี่ยนและตั้งชื่อใหม่ให้กับฝ่ายชายซึ่งเป็นชื่อสำหรับผู้อาวุโสโดยพ่อตาจะเป็นคนตั้งให้ และจะไม่ใช้ชื่อที่เคยเรียกมาแต่เดิม (ชื่อเดิมเป็นการเรียกขวัญตั้งชื่อมาอยู่กับพ่อแม่ ไม่รังควานพ่อแม่ ส่วนชื่อที่ตั้งทีหลังเป็นชื่อที่เรียกมาอยู่กับพี่น้อง ไม่รังควานญาติพี่น้อง) การตั้งชื่ออาวุโสนั้นเป็นหน้าที่ของญาติฝ่ายภรรยาซึ่งมักจะเป็นพ่อตา การทำพิธีเปลี่ยนชื่อคล้ายกับพิธีแต่งงานจะมีการตั้งโต๊ะค้ำเหล้า ในการทำพิธีจะมีการฆ่าหมูและไก่ สำหรับผู้หญิงจะมีสรพนามที่เปลี่ยนไป ถูกเรียกว่า เมียมตามด้วยชื่อสามี อยากรู้ก็ตามการเปลี่ยนชื่อเรียกนี้ปรากฏในชาวเมืองดอยปุยซึ่งมีอายุประมาณ 40 ปีขึ้นไป

3) พิธีกรรมงานศพ

สมัยก่อนเมื่อมีคนตายต้องมีการยิงปืนขึ้นฟ้าเป็นจำนวน 3 นัด เพื่อส่งวิญญาณผู้ตายและเป็นการแจ้งให้คนในชุมชนได้รู้หลังจากนำศพมาแต่งตัวใส่ชุดศพ แต่หลังจากการเปิด

พระดำหนักฎพิงค์ราชนิเวศน์ รัฐได้สั่งห้ามยิงปืนขึ้นฟ้าสำหรับงานศพ การยิงปืนเลยยกเลิกไป สำหรับเสื้อผ้าที่ใส่ศพต้องเป็นผ้าที่สามารถย่อยสลายได้ง่าย เช่นจำพวกผ้าดิบผ้าใยกล้วยง มีการชี้ทางสวดส่งชี้ทางให้กับวิญญาณผู้ตาย และมีการฆ่าไก่ตัวผู้เพื่อที่จะนำทางช่วยเรียกวิญญาณผู้ตาย และมีการเป่าทแคนสั้นใจเสร็จจึงนำไปขึ้นห้าง

หลังจากที่มีการแต่งศพสวมเสื้อผ้าเรียบร้อยแล้วจึงสวดชี้นำทางให้กับผู้ตาย โดยจะเอาเงินให้ผู้ตายกลับไปจ่ายค่าหนี้สินให้เจ้าที่เจ้าทางตามที่อยู่อาศัยอยู่ตามสถานที่ต่างๆ โดยจะเล่าเรื่องราวในอดีตตามตำนานการสร้างโลก สร้างฟ้า สร้างแผ่นดิน การสร้างสรรพสิ่งในโลก และบอกให้รู้ว่าทำไมมนุษย์จึงมีการตายและชี้ทางผู้ตายไปแก้ความเจ็บป่วย กลับไปเอาแรกที่ฝังที่บ้านและเดินทางไปหาบรรพชน โดยจะมีการฆ่าไก่เพื่อเป็นเพื่อนร่วมทางกับผู้ตาย และมีการเป่าแคนในบทแคนสั้นใจซึ่งกล่าวว่าวิญญาณต้องเดินทางผ่านไปทางไหนถึงสามารถที่จะขึ้นไปหาสิ่งสูงสุดจนถึงที่อาศัยของบรรพชนได้ จึงมีการนำศพขึ้นม้าหรือแท่นวางศพ โดยนำผ้าปิดหน้าสมัยก่อนจะมีลูกสะไภ้คอยปิดแมลงวันแต่ปัจจุบันไม่มี ก่อนการฆ่าหมูทุกครั้งต้องนำมามอบให้ผู้ตายโดยนำค้ายใยกล้วยงมามัดคอหมูและอีกข้างของเชือกวางบนมือของผู้ตาย คนเป่าแคนต้องเป่าตลอดงาน แคนอาหารเช้า แคนอาหารเที่ยง และแคนอาหารเย็น นอกจากนี้ยังมีการตีกลองตลอดงานเช่นกัน สำหรับคนมีฐานะทางเศรษฐกิจจัดงานศพ 5-7 วัน ส่วนคนมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดีจะจัดงานศพ 2-3 วัน

การจัดงานศพจะมีการแบ่งหน้าที่เป็น 2 ฝ่ายสำคัญ ได้แก่ ฝ่ายหัวหน้าแขก และฝ่ายช่วยดูแลงาน ได้แก่ พ่อครัว (จื่อกะ tshwj kab) คนชุดหลุมศพ (txiv txhiag) คนตัดพืน (txiav taw) คนตักน้ำ (qa dej) และ คนหุงข้าว (niam ua mov) เป็นสำคัญ ในการเคารพศพจะมีคนต้อนรับ 2 คน ซึ่งเป็นลูกหลานคอยรินเหล้าให้ดื่มก่อนเคารพศพ

วันแขกครบ (Qhuatxws) เป็นวันที่แขกมาครบพร้อมเพรียงกัน วันแรกเป็นคัวจื่อจะมีการเลี้ยงวัวตามจำนวนลูกชายของผู้ตาย (หากลูกชายมีเมียสองคนก็ต้องไหว้หมูสองตัว) จำนวนวัวแสดงถึงขนาดของครอบครัวเพราะฝ่ายชายเป็นชายเป็นผู้สืบทอดตระกูล และจำนวนแขกหรือบ่งบอกถึงฐานะและความมีหน้ามีตาในสังคมของผู้ตาย วันที่สองเป็นวันเสียดศพจะมีการร้องสวดจิไซ้ (นิยมให้คนเสียดสวด) ซึ่งเป็นบทคำสอนคำอวยพรให้ลูกหลานมีชีวิตที่สงบสุข และมีการเผากระดาษเงินกระดาษทองให้กับผู้ตาย เมื่อสวดจิไซ้เสร็จ จึงนำศพออกจากบ้านไปหาที่พักหรือที่ฝัง โดยคนเป่าแคนจะเป็นคนนำ (ผู้เป่าจะเป่าไปถึงลานจอดรถ นำศพขึ้นรถและไม่เป่าต่อจนกว่าจะถึงที่ฝังศพ) และมีผู้ถือคบเพลิงนำหน้าศพ ส่วนวัวและหมูจะมีการนำไปผูกบริเวณที่ฝังศพตอนเช้าแล้ว เมื่อไปถึงต้องวนรอบที่พักก่อนที่นำศพไปพัก เดินวนรอบที่พัก ผู้ชายวนไป 5 รอบ วนกลับ 4 รอบ ผู้หญิงวนไป 4 รอบวนกลับ 3 รอบ (สมัยก่อนไปค้อยให้ผู้หญิงเข้าร่วม เนื่องจากกระยะทางไกลและ

เดินทางลำบาก) แล้วจึงนำศพไปวางบนที่ปักได้ และมีการฆ่าวัวหรือหมูให้ผู้ตายโดยต้องส่งมอบให้ผู้ตายทุกครั้งทุกตัว เว้นแต่จะฆ่าเพื่อที่นำมาทำเป็นอาหาร โดยเฉพาะ เมื่อนำเนื้อสัตว์มาทำอาหารทานกันเสร็จ และต้องมีการจัดเตรียมอาหารเพื่อเลี้ยงขอบคุณทุกท่านที่มาช่วยงานหรือที่เรียกว่า “จ้อเทียน้อง” และเรียกขวัญทุกคนให้กลับมาอยู่กับร่างกายมิให้ติดตามวิญญาณผู้ตายไปได้ เวลาประมาณบ่าย 2 โมงถึงบ่าย 3 โมงจึงนำเอาศพไปฝังโดยจะมีคนเป่าแคนนำหน้าศพอีกเช่นกัน หลังจากกลับเข้าหมู่บ้าน เจ้าบ้านจะต้องไปทำไร่ไถ่กันวิญญาณบริเวณทางเข้าหมู่บ้านและมีการก่อไฟไว้เพื่อให้วิญญาณมาติดอยู่ที่นี้ ไม่สามารถเข้าบ้านได้โดยจะทำใหม่ทุกวัน เป็นเวลา 3 วัน ติดต่อกัน

เมื่อนำศพไปฝังครบหนึ่งจู่ หรือ 13 วันจะมีการ “ซี” โดยนำขวัญคนตายกลับมาเยี่ยมบ้านอีกครั้ง เพราะได้เวลาพอสมควรที่จะไปเป็นผีโดยสมบูรณ์ จะมีการฆ่าไก่เพื่อเลี้ยงส่ง ถ้าเป็นผู้หญิงจะใช้ไก่ตัวผู้ ถ้าเป็นผู้ชายจะใช้ไก่ตัวเมีย ส่วนการปล่อยขวัญวิญญาณ/กิ้งกระดิ่ง ทำขึ้นเพื่อเลี้ยงส่งวิญญาณ โดยนำขวัญวิญญาณไปปล่อย ให้ขวัญวิญญาณได้ช่องทางไปเกิดใหม่ได้อย่างหมดห่วง กรณีถ้าตายไม่คิดจะมีการทำพิธีเลยเพราะเชื่อว่าวิญญาณจะไปเกิดลำบาก ถ้าหากตายดี ผ่านไปหลายปีจะค่อยทำ และการทำพิธีครั้งหนึ่งก็จะปล่อยขวัญวิญญาณที่หลายวิญญาณ (ประมาณ 4-5 คน)

ประเพณีปีใหม่ม้ง

ประเพณีนี้เป็นช่วงระยะเวลาที่ดีมากอย่างหนึ่งของม้งเป็นช่วงระยะเวลาที่สนุกสนานมากตลอดทั้งปี อีกทั้งยังเป็นช่วงที่ลูกหลานกลับมาเยี่ยมพ่อแม่ และญาติผู้ใหญ่ในหมู่บ้าน ช่วงประเพณีปีใหม่จะเริ่มประมาณวันขึ้นเดือนหนึ่งหรือสอง หรือประมาณช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี กิจกรรมก่อนเทศกาลปีใหม่ จะมีการเตรียมข้าวของอาหารการกิน เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มให้พร้อมสรรพเช่น ไก่และไข่ใช้เรียกขวัญและเช่นผีบ้านผีเรือนต่างๆ หมูเพื่อฉลองปีใหม่หรือเช่นผีทรงเน้ง โดยปล่อยให้เหล่าผีต่างๆ กลับไปสนุกสนานกับเทศกาลปีใหม่ และมีการเช่นผีต่างๆ ที่เช่นเป็นประจำทุกปี และยังมีการเรียกขวัญสรรพสิ่งพืชพันธุ์จากไร่ให้มาร่วมเฉลิมฉลองร่วมสนุกสนานเทศกาลปีใหม่นอกจากนี้ยังมีการตำขมข้าวบุก (ทำมาจากข้าวโพดสุก) เพื่อนำมาใช้กินในช่วงปีใหม่และเลี้ยงบรรพชนต่างๆ วันส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่ จะต้องมีการเตรียมต้นหนามเพื่อปักรั้วคาน มีการเตรียมอาหารการกินใหม่เพื่อที่จะนำมาเลี้ยงผีบ้านผีเรือนบรรพชน และนำมาเป็นอาหารใหม่ในปีใหม่ บางบ้านอาจไม่ทำเนื่องจากทำพิธีปักรั้วคานไปแล้วในช่วงเดือนสิงหาคมและเดือนกันยายน

วันปีใหม่ จะมีพิธีเฉลิมฉลอง 3 วัน ดังนี้ วันขึ้นหนึ่งค่ำ วันแรกนั้นเมื่อรุ่งเช้าก่อนรับประทานอาหารเช้าจะมีการยิงปืนเพื่อรับขวัญวันใหม่ ผู้อาวุโสจะเลี้ยงบรรพชนที่ล่วงลับไปแล้ว วัน

ขึ้นสองคำหรือวันที่สองจะมีการค้าหัวอวยพรและขอพรจากผู้อาวุโสไปร่วมผู้อาวุโสส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ อวยพรให้อยู่เย็นเป็นสุข ส่วนวันขึ้นสามค่ำวันที่สามจะไปทำความเคารพบรรพชนและทำความสะอาดบริเวณหลุมศพ เป็นการขอพรจากผู้ล่วงลับไปแล้ว เป็นวันส่งท้ายช่วงเทศกาลปีใหม่ โดยจะมีการเลี้ยงผีเป็นการส่งท้ายปีใหม่ และมีการละเล่นในลานกว้างไม่ว่าจะเป็นการเล่นลูกช่วง ตีลูกข่างสมัยก่อนนั้นเรียกว่าแจ้และ แจ้ขง การโยนลูกผ้าหรือการเล่นลูกช่วงเป็นสิ่งที่สนุกสนานสำหรับคนที่ยังโสดอยู่ เพราะได้พบปะได้คุยกัน เป็นกิจกรรมเพื่อให้หนุ่มสาวได้มีโอกาสรู้จักกัน เกี่ยวพาราสักกัน โดยที่หญิงสาวจะเอาลูกผ้าที่ตนทำไว้แล้ว ฝากคนไปให้ชายหนุ่มที่ตนเองชอบ ส่วนมากชายหนุ่มมักจะไม่นิยมเล่นด้วย ซึ่งก็แสดงว่าชอบสาวคนนั้นเช่นกัน การเล่นจะโยนเป็นคู่ ๆ มีการพนันกัน ถ้าใครทำลูกผ้าตกก็มักจะต้องเสียสิ่งของ ส่วนมากชายหนุ่มมักจะมีข้อต่อรองให้หญิงสาวมาใกล้ชิดหรือสัมผัสกับตนมากๆ จึงจะยอมรับของที่ตนได้มาเพราะขณะการเล่นลูกช่วง ด้านการเล่นลูกข่างเป็นการทำมาจากไม้เนื้อแข็งและมีน้ำหนักมาก การตีลูกข่างด้วยเชือกนั้นต้องใช้บริเวณพื้นที่กว้างและพื้นแน่นแข็ง ลูกข่างจึงสามารถที่จะหมุนได้ดีและนาน ผู้ชนะคือผู้ที่ตีลูกข่างอื่นเก่งและลูกข่างหมุนดีและหมุนได้นาน ส่วนกลุ่มผู้หญิงและผู้ที่ไม่โสดจะนั่งชมลูกหลานเล่นลูกช่วงมานั่งเลือกคู่ครองให้ลูกให้หลานตัวเอง ส่วนกลุ่มผู้ชายก็จะเล่นตีลูกข่างแข่งกันอย่างสนุกสนาน การละเล่นในเทศกาลปีใหม่นั้นจะมีการเล่นกี่วันก็ได้ตามแต่จำนวนคนทีมน้อยเพียงใด มีคนมากก็มีการละเล่นนานวัน บางหมู่บ้านมีการละเล่นนานเป็นสัปดาห์ มีบางคนถือโอกาสไปเที่ยวต่างหมู่บ้าน ไปเล่นสนุกสนานหรือไปเยี่ยมญาติ(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมวิราช. การศึกษาการพัฒนาภาคเหนือ : หมู่บ้านคอยบุย ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ. 2547-2551))

พิธีกรรมทางความเชื่อที่สำคัญ

การประกอบพิธีกรรมทางความเชื่อนั้นมีอยู่ด้วยกันหลายอย่าง และสำคัญมากสำหรับการดำรงชีพของม้ง การประกอบพิธีกรรมจะทำเมื่อเจ็บไข้ได้ป่วยและหาวิธีการรักษาไม่ได้ จึงไปพบหมอผี โดยจะมีการจุ่มรูป 3 ดอก และเป่าลมผ่านรูป และหมอจะบอกถึงสาเหตุ และจะมีการทำพิธีแก้ไข นอกจากนี้อาจจะเป็นความรู้สึกของชาวม้งที่หวงคิดถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่างๆ และรู้สึกว่าจะต้องทำพิธีกรรม จึงทำพิธีกรรมขึ้นมา (สัมภาษณ์นายสิริพงษ์ อายุ 29 ปี และเพื่อนๆ ชาวม้งซึ่งมาช่วยให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์)

1. ผีวัว

ผีวัวนั้นเป็นการฆ่าวัวให้กับบรรพชนพ่อแม่ผู้ล่วงลับไปนานแล้ว บ้านที่อยู่อาศัยของเขาเหล่านั้นได้เสื่อมโทรมลง ต้องกลับมาหาลูกหลานเพื่อขอให้ลูกหลานช่วยเหลือเพื่อซ่อมแซมบ้าน พ่อแม่กลับมาหาและขอความช่วยเหลือจากลูกชายเท่านั้น เพราะลูกชายเป็นผู้ที่

สืบสายตระกูลของพ่อแม่ลูกๆ ที่เป็นชายต้องนำวัวประกอบพิธีกรรมส่งให้พ่อแม่ การประกอบพิธีกรรมวัวอยู่ที่ความเชื่อว่าเป็นอย่างไรบางคนทำเพียงครั้งเดียวต่อคน บางคนทำหลายครั้ง

2. หมูผี

หมูผี (อัวบัวลั้ง) นั้นเป็นผีที่อยู่หน้าประตูห้องนอน ผีตนนี้ติดตามผู้หญิงเท่านั้น เพราะว่าสมัยก่อนนั้นมีเรื่องเล่ากันว่าพิธีกรรมนี้ผู้หญิงเป็นผู้ประกอบพิธีกรรม เพราะความอยากเป็นผู้นำผู้ชายจึงลวงมาเป็นผู้ประกอบพิธีกรรมแทน การประกอบพิธีกรรมต้องเป็นบุคคลที่แต่งงานและมีลูกแล้วเท่านั้น และภรรยายังมีชีวิตอยู่ การประกอบพิธีกรรมจะกระทำเมื่อผีคนนี้เข้ามาขอให้ทำพิธีเช่นไหว้ของ (การขอนี้ก็คือเป็นการที่มึงมีจิตคิดถึง) และไม่ได้ประกอบพิธีนี้มานานแล้วจึงทำพิธี ซึ่งส่วนมากจะเป็น 2-3 ปีต่อครั้ง การประกอบพิธีกรรมนี้จะใช้หมูตัวเมียมาประกอบพิธีกรรมเท่านั้น และช่วงประกอบพิธีกรรมนั้นจะห้ามมิให้พูดภาษาอื่นนอกจากภาษาม้งเท่านั้น (นายเน้ง อายุ 26 ปี กล่าวว่า “ไม่พูดภาษาม้งผีไม่มา”)

3. ผีฟ้า

ผีฟ้าเป็นผีอีกตัวหนึ่งที่มีการประกอบพิธีกรรมด้วย เพราะสมัยก่อนนั้นเมื่อสมัยที่อพยพหนีสงครามต้องเดินทางผ่านทางน้ำ แต่ไม่สามารถที่จะผ่านได้อย่างราบรื่น จึงมีการบนผีฟ้า โดยเอาลูกชายคนเล็กมาแก้บน คนจึงสามารถที่จะข้ามน้ำมาได้ และให้สัญญาว่าจะส่งหมูทุกปีมาให้ลูกชายคนเล็กที่อยู่ที่นั่นรอ ฉะนั้นปัจจุบันจึงมีการทำพิธีกรรมเช่นผีฟ้า เพื่อส่งหมูไปให้ลูกชายคนเล็ก และมีบางสายตระกูลเช่นไม่มีการประกอบพิธีกรรมนี้ การประกอบพิธีกรรมนี้ต้องเป็นมดหรือจิ้งมีว (Txiv muas) บุคคลที่ถูกคัดเลือกโดยผีเป็นผู้คัดเลือกโดยไม่สามารถเรียนรู้กันได้ ในช่วงพิธีกรรมจะมีการเป่าแคนหมูที่นำมาประกอบพิธีกรรมเป็นหมูตัวเมีย ผีฟ้าเป็นผีที่อยู่กับฝ่ายชาย เมื่อประกอบพิธีกรรมจะให้ผู้หญิงเห็นไม่ได้ และไม่เข้าร่วมรับประทานในช่วงที่กำลังประกอบพิธีกรรม การประกอบพิธีกรรมจะประกอบเมื่อการย้ายบ้านแต่ละครั้งเท่านั้น เพราะว่าการย้ายบ้านแต่ละครั้งเปรียบเสมือนการเปลี่ยนเรือเพื่อข้ามน้ำไปอีกฝั่งหนึ่ง และเพื่อส่งหมูไปให้คนที่ได้บนไว้ เมื่อเวลาอพยพหนีสงครามมา

4. การบนบาน

การบน คือการบน อัญเชิญสิ่งศักดิ์สิทธิ์เทพเจ้าบนฟ้า เพื่อมาคุ้มครองสิ่งต่างๆ ที่ต้องการคุ้มครอง ถ้าคุ้มครองได้จึงมีการแก้บน หรือว่าจะเป็นการเช่น (จี Txi) การบนนั้นมีอยู่ด้วยหลายอย่าง หลายวิธี การบนเพื่อคุ้มครองของมนุษย์เป็นอีกอย่างหนึ่งซึ่งมักเป็นการบน โดยขอให้คุ้มครองตลอดปีและคุ้มครองสรรพสิ่งอย่างอื่นมีอีกอย่างหนึ่ง เช่น ไร่นาและสวน ตัวอย่างเช่นเมื่อได้ข้าวใหม่ จะมีการไหว้โดยซื้อไก่ หมู และนำข้าวใหม่มาไหว้บรรพบุรุษ

อุปกรณ์ และสิ่งของการบน ได้แก่ รูป กระจาดสา กระจาดเงิน กระจาดทอง สัตว์ต่างๆ เช่น ไก่ หมู วัว และควาย เป็นต้น เมื่อใช้สิ่งใดบนจะต้องใช้สิ่งนั้นในการเก็บ การบน จะมีการกล่าวว่บนสัตว์ประเภทใดจำนวนกี่ตัว กระจาดสาที่ซื้อ และกระจาดเงินกระจาดทองก็ แผน สัตว์ที่ใช้การเก็บบนนั้นจะใช้เฉพาะตัวผู้เท่านั้น การเตรียมกระจาดสา 9 แผน บูชากรรมที่เป็น การบนรอบปีและการบนสัตว์ใหญ่ หรือสัตว์สี่ขา แต่ถ้าเป็นการบนเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นจะใช้กระจาด สา 5 แผนหรือว่าการบนสัตว์เล็กสัตว์ปีก ส่วนการบนเพื่อให้คุ้มครองผลิตผล โดยส่วนใหญ่จะ อัญเชิญเทพเจ้าที่คุ้มครองเฉพาะส่วนเท่านั้นจะไม่อัญเชิญเทพเจ้าบนฟ้าองค์อื่น ๆ หรือการอัญเชิญ เจ้าที่เจ้าทางมาคุ้มครองผลิตพืชพันธุ์ ธัญญาหารต่างๆ การเก็บบนนั้นจะแก้ต่อเมื่อสามารถที่จะ เก็บผลิตได้เรียบร้อยแล้วเท่านั้น

5. การถือได้ การปัดรังควาน

การถือได้ หรือเรียกโดยตรงว่าการปัดรังควานสิ่งชั่วร้ายออกไป โดยเป็นวิธีการ หนึ่งที่สามารถจะปัดกวาดสิ่งที่ไม่ดี โรคภัยไข้เจ็บให้ออกไปเพื่อมิให้มารำกรายคนได้ โดยเอา หนุ้าไม้กวาดมาปัดกวาดทิ้งออกไป เป็นการปัดกวาดโรคภัยไข้เจ็บ เรื่องคติความ ใจไม้กวาดเป็น สิ่งหนึ่งที่สามารถที่จะปัดกวาดจัดสิ่งที่ไม่ดีสิ่งชั่วร้ายออกไปจากวิถีชีวิตได้เป็นอย่างดี ช่วง ระยะเวลาที่เหมาะสมในการทำพิธีกรรมคือ ช่วงวันที่ 25 – 29 เดือนกุมภาพันธ์ อยู่ที่ว่สายตระกูลแซ่ใด มีความเชื่ออย่างไร กลุ่มสายตระกูลแซ่ที่มีการปัดกวาดสิ่งไม่ดีออกไปในช่วงเดือนกุมภาพันธ์นั้นจะไม่ มีการทำพิธีกรรมอีกในช่วงเทศกาลปีใหม่ การปัดกวาดนี้ใช้ใบหนุ้าไม้กวาดมัดด้วยผ้าสีแดง สีแดง หมายถึงสิ่งที่ไม่ดี หลังจากทีปัดกวาดเรียบร้อยแล้วนั้นนำเอาไปมัดไว้ที่ต้นเสา แล้วเอามัดพันใบ หนุ้าไม้กวาดนั้นทิ้งเสีย ดั่งการทำลายสิ่งไม่ดีนั้น โดยต้องพันให้ขาดทั้งหมดถ้าสามารถพันขาด ภายในทีเดียวในปีนั้นทุกคนจะอยู่อย่างร่มเย็นสงบสุข ไม่มีโรคภัยไข้เจ็บ ไม่มีคติความ แต่ถ้าไม่ สามารถพันให้ขาดภายในทีเดียวต้องพยายามพันให้ขาดให้ได้ด้วยเพื่อที่จะสามารถทำลายสิ่งชั่ว ร้ายนั้นได้ลง แม้ว่าจะไม่ได้ทั้งหมด

6. การเลี้ยงผี

เมื่อมีการประกอบพิธีกรรมใดต้องมีการทำบุญเลี้ยงผี หรือว่าเป็นการเลี้ยงบรรพ ชนต่างๆ ที่ได้ล่วงลับไปแล้ว และผีบ้านผีเรือนได้มาร่วมกินร่วมรับประทานอาหาร ร่วมดื่มกิน ด้วยกัน หรือว่าเป็นการแบ่งอาหารให้เหล่าบรรพชนได้ร่วมดื่มกินด้วย เพื่อที่จะให้ช่วยคุ้มครอง ลูกหลานให้สามารถที่จะกระทำอันใดก็ได้เพื่อที่จะสามารถหามาเลี้ยงชีพได้ และสามารถที่จะเลี้ยง เหล่าบรรพชนและผีบ้านผีเรือนได้ด้วย ไม่ว่าจะทำประกอบพิธีกรรมใดก็ต้องมีการเลี้ยงผีบรรพชน ด้วย แม้ว่าการฆ่าสัตว์เพื่อการกินเลี้ยง หรือว่าได้ผลิตใหม่ต้องมีการเลี้ยงบรรพชน (มักเป็นการ เวียนมากินอาหาร) และผีบ้านผีเรือนก่อน (มักเป็นการเผาเงินไปให้ใช้) ก่อนที่จะให้ทุกคนใน

ครอบครัวได้รับประทานซึ่งมักเป็นข้าว หรือว่าต้องการเพื่อที่จะขอให้เหล่าบรรพชนช่วยคุ้มครอง จึงมีการเลี้ยงขอ เมื่อมีการเดินทางไกล (ไม่ค่อยเคร่งครัด) หรือว่ามีการไปเที่ยวต่างแดนต่างถิ่น เมื่อมีการรับประทานอาหารในช่วงเย็นจะมีการเลี้ยงผีเจ้าที่เจ้าทางก่อนที่จะลงมือกิน (เคร่งครัด)

7. การดูฤกษ์ ดูยาม

การดูฤกษ์ หรือ ชั่วชี้ (Tshuaj sij) เป็นการดูฤกษ์เพื่อทำมาหากิน และประกอบพิธีกรรม เช่น ของหายจะหาได้หรือไม่ คนเจ็บป่วยจะหายหรือจะตาย อาการจะหนักตอนไหน ส่วนการดูฤกษ์แบบชำแม่ง (Xammemm) ใช้ในลักษณะของการว่าคตีความและการดูการเจ็บป่วยซึ่งมักเกี่ยวกับเรื่อง ผี และการรักษาคนไข้

8. การอยู่กรรม

กลุ่มพี่น้องในเครือญาติตระกูลเดียวกันมีความเชื่อและพิธีกรรมที่เหมือนกัน จะอยู่กรรมเมื่อมีคนฝ่าฝืนทำผิดจารีตที่ทำให้คนในตระกูลเดือดร้อน ต้องทำพิธีกรรมขอขมาบรรพชน และปลัดขังความ และต้องอยู่กรรมเพื่อหลีกเลี่ยงความเสี่ยงอื่นๆ หรือเพื่อหลีกเลี่ยงโรคร้ายไข้เจ็บ ทุกคนต้องหยุดกิจกรรมนอกบ้านทุกอย่างเพื่ออยู่กรรม การอยู่กรรมนี้จะห้ามมิให้ผู้อื่นที่มีโชติญาติพี่น้องที่มีความเชื่อและพิธีกรรมแตกต่างจากตนเข้าบ้าน การอยู่กรรมอาจเป็นหนึ่งหรือสองวัน ตามแต่ที่ผู้ทรงจะแนะนำให้อยู่กรรมเพื่อพ้นจากช่วงระยะเวลาที่ไม่ดี แต่ละกลุ่มแซ่ตระกูลจะมีวันอยู่กรรมไม่ตรงกัน แต่เขาบอกว่าพิธีอาจจะต่างกันเพียงเล็กน้อย การอยู่กรรมนั้นเป็นการรวมเฉพาะกลุ่มเครือญาติ

9. การมัดมือ

การมัดมือทำเพื่ออวยพรให้อยู่ร่มเย็นเป็นสุข การมัดมือมีหลายประเภท เช่น การให้ผู้อาวุโสมัดมือและอวยพรให้ การมัดมือเมื่อครบขวบปีเพื่อปลัดขังไม่คือออกไป การมัดมือเมื่อเจ็บป่วยและการมัดมือเพื่อเรียกขวัญให้กลับมาอยู่กับตัวและอยู่กับพ่อแม่พี่น้อง ชาวม้งเชื่อว่าร่างกายจะเจ็บป่วยหรือมีการผิดปกติเมื่อวิญญาณหรือขวัญหลงออกไปจากร่างกายอาจเกิดจากการตกใจกลัว หรือการละเมิดเจ้าที่เจ้าทางแล้วถูกจับไป ดังนั้น จึงต้องเรียกขวัญให้กลับร่าง หากเกิดกรณีร้ายแรงไม่สามารถรักษาโดยการเรียกขวัญจะต้องทำพิธีกรรมที่ซับซ้อนขึ้นไปอีก คือ การเข้าทรงหรืออ้วนึ่ง การเข้าทรงมี 2 ประเภท ประเภทที่หนึ่ง เป็นการทำพิธีนั่งมั่วตุ้ ซึ่งหมายถึงว่าวิญญาณผู้ป่วยได้ถูกนำไปยังปรโลกแล้ว การเข้าทรงของหมอผีหมายถึงการขี๊มาเข้าสู่ปรโลกเพื่อไล่วิญญาณผู้ป่วยกลับมา การทรงเช่นนี้ต้องเป็นผู้ที่เรียนมาและมีคุณสมบัติครบถ้วน

10. ศิลปะดนตรีและการละเล่น

เครื่องดนตรีของชาวม้ง คือ เฆ่ง ในภาษาม้ง หรือแคน ในภาษาไทย เป็นเครื่องดนตรีที่ดำรงอยู่กับชาวเขาเผ่าม้งมานานหลายช่วงอายุคน และทำหน้าที่สำคัญในการนำทางดวง

วิญญาณผู้ล่วงลับให้เดินทางกลับไปหาบรรพชนที่อยู่ในอีกภพหนึ่ง เสียงแคนที่ถูกบรรเลงทุกเพลงล้วนมีความหมายสอดแทรกบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ให้กับดวงวิญญาณได้รับรู้ เป็นเหมือนเครื่องดนตรีที่สื่อระหว่างโลกมนุษย์และโลกวิญญาณ ดังนั้นหากงานศพใดไม่มีเสียงแคน งานศพนั้นก็ยังไม่สมบูรณ์เพราะดวงวิญญาณไม่สามารถไปสู่สุคติได้ แคนม้งแบบดั้งเดิมจะทำด้วยไม้ไผ่ 6 ลำประกอบด้วยเสียงโน้ต 6 เสียง คือ โด เร มี ซอล และลา เสียงโด้จะเกิดจากไม้ไผ่ที่มีขนาดสั้นและลำปล้องหนาที่สุดในบรรดาไม้ไผ่ทั้งหมด หลังจากนั้นไม้ไผ่จะบางลงและยาวมากขึ้นเรื่อย ๆ แต่ละปล้องไม้ไผ่จะเจาะรูหนึ่งรู ด้านในมีลิ้นโลหะเพื่อให้เกิดเสียงต่าง ๆ ไม้ไผ่ทั้งหมดจะถูกยึดรวมกันด้วย “เต้า” ซึ่งทำจากไม้เนื้อแข็ง เวลาเล่นจะใช้ปากเป่าที่ปลายเต้า ส่วนแคนสมัยใหม่จะทำจากท่อพีวีซีซึ่งเพิ่มความดังของเสียง แต่ความไพเราะและความนิยมสู้แคนไม้ไผ่ไม่ได้ นอกจากงานศพแล้ว ยังนิยมเป่าแคนในงานรื่นเริง เช่น งานปีใหม่ โดยเนื้อหาของบทเพลงที่เป่าจะมีความแตกต่างออกไป รวมทั้งมีทำเต้านประกอบการเล่นเพื่อดึงดูดความสนใจจากคนดู แตกต่างจากการเป่าในงานศพซึ่งย่อตัวและเป่าวนรอบศพเท่านั้น ส่วนศิลปะการแสดง ได้แก่ การรำดาบ (มักจะรำตอนปีใหม่แต่ไม่บ่อยนัก จะมีการรำเมื่อคนในหมู่บ้านอยากดู และขอให้รำ) ส่วนการเล่น นอกจากมีการเล่นลูกช่วง เล่นลูกข่างในตอนปีใหม่แล้ว ยังมีการยิงหน้าไม้ซึ่งมักนำมาให้บริการนักท่องเที่ยว (สาละวินโพสท์ , 2552) ปัจจุบันศิลปะดนตรี การแสดงและการเล่นที่หมู่บ้านม้งดอยปุยมีการเปลี่ยนแปลง ไปในทางอนุรักษ์เพื่อการท่องเที่ยว เช่นรวมเอาการเล่นแคนและการแสดงรำกระดังงาในพิธีเปิดงานเทศกาลการท่องเที่ยวหมู่บ้านม้งดอยปุย ส่วนการยิงหน้าไม้มักจะจัดให้นักท่องเที่ยวที่มาเยือนหมู่บ้าน ม้งดอยปุยได้ทดลองยิงเพื่อเป็นกิจกรรมหนึ่งในการท่องเที่ยว(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมธิราช. การศึกษาการพัฒนาภาคเหนือ : หมู่บ้านดอยปุย ตำบลสุเทพ อำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ (พ.ศ.2547-2551))

การเดินทาง หมู่บ้านดอยปุย ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 30 กิโลเมตร การเดินทางไปยังหมู่บ้านดอยปุย จากตัวเมืองเชียงใหม่มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ผ่านสถานที่สำคัญและสถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ดังนี้ ผ่านหน้าสวนสัตว์เชียงใหม่ น้ำตกห้วยแก้ว อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย สถานีวัดความสันสะเทือน จุดตรวจทางขึ้น อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย น้ำตกวังบัวบาน ผาเงิบ น้ำตกมณฑาธาร วัดศาลาด สถานีควบคุมไฟฟ้า หอดูดาวสิรินธร วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร ที่ทำการอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ – ปุย โรงเรียนศรีสังวาลย์ เข้าสู่ดอยบวกห้าซึ่งเป็นที่ตั้งของพระตำหนักภูพิงค์ราชนิเวศ และผาค่า เข้าสู่หมู่บ้านดอยปุย การเดินทางสามารถนำรถยนต์ส่วนตัว รถจักรยานยนต์ รถตู้และรถสองแถว ขึ้นไปหมู่บ้านม้งดอยปุยได้ตลอดเวลา แต่ถนนหมู่บ้านม้งดอยปุยค่อนข้างที่จะชำรุด แต่ยังสามารถเดินทางโดยสารกับรถประจำทาง(รถแดง)ตามคิวรถต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คิวรถหน้ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คิวรถหน้าสวนรุก

ชาติห้วยแก้ว คิวรถหน้าสวนสัตว์เชียงใหม่ คิวรถวัดพระธาตุดอยสุเทพและคิวรถหน้า
พระตำหนักภูพิงค์

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล

นายเลิศฤทธิ์ ไหมประเทศ

วัน เดือน ปีเกิด	4 มีนาคม 2527
ประวัติการศึกษา	สำเร็จการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย สายศิลป์-ภาษา(ฝรั่งเศส) โรงเรียนนวมินทราชูทิศ พายัพ ปีการศึกษา 2544 สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีนิติศาสตรบัณฑิต ภาควิชานิติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ ปีการศึกษา 2548